

Krachtig Verbindende Regiovisie Friesland

ONZE VISIE OP DE
SAMENLEVING EN HET
ZORGLANDSCHAP IN
FRIESLAND IN 2030

Auteur: Weyond (november 2020)

VOORWOORD.

Duurzame ouderenzorg, het kan alleen samen

Het aantal Friese ouderen neemt toe. Ze worden ouder en willen langer thuis blijven wonen, maar krijgen meer beperkingen en specifieke zorgvragen.

Waar de vraag naar zorg en ondersteuning toeneemt, zien we een toenemende krapte aan personeel en middelen. Hierdoor ontstaan lange wachtlijsten, hebben veel ouderen geen toegang tot de juiste zorg en stukt de doorstroming tussen thuis, ziekenhuis, thuiszorg en verpleeghuis. Kortom: de positie van ouderen en de zorg voor ouderen in onze samenleving staat onder druk.

Het realiseren van duurzame ouderenzorg vraagt om samenwerking tussen alle organisaties die zich begeven op de domeinen zorg, ondersteuning, wonen, welzijn en leven én de Friese ouderen en hun families.

Als ouderenzorgorganisaties in Friesland, hebben we het initiatief genomen samen met de andere Friese zorg- en ondersteuningsorganisaties, overheden, het zorgkantoor en de werkgeversorganisatie, deze uitdagingen aan te gaan.

We hebben een Krachtig Verbindende Regiovisie 2030 geformuleerd:

“Met ‘onze deskundigheid op het gebied van ouder worden’ werken we samen met organisaties binnen én buiten de zorg om een sterk zorg- en ondersteuningsnetwerk te realiseren voor de ouderen in Friesland. Onze ambitie is om duurzame ouderenzorg te realiseren... kwalitatief goede en betaalbare zorg voor de ouderen en hun families in Friesland.”

Middels deze regiovisie nemen we je graag mee in onze toekomstvisie die tot stand gekomen is door gedegen onderzoek, interviews en bijeenkomsten met onze samenwerkingspartners en visiesessies met de besturen, managementteams, zorgprofessionals en cliëntenraden van de V&V-organisaties in Friesland.

Onze Krachtig Verbindende Regiovisie werkt richtinggevend voor de wijze waarop wij als individuele organisaties invulling geven aan onze activiteiten en de wijze waarop wij met elkaar en onze partners samenwerken om deze ambitie te realiseren.

1

2

3

4

5

6

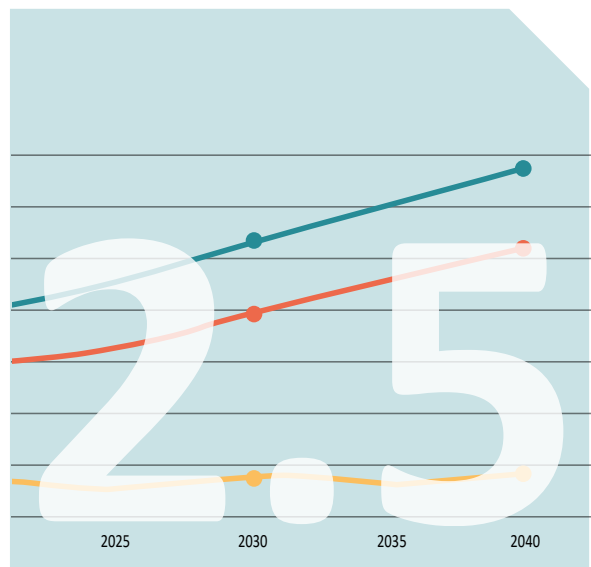
NAVIGATIE.

Hier zie je een minimalistische navigatiebalk zodat je zonder moeite naar diverse hoofdstukken kunt navigeren.

Wil je terug naar de inhoudsopgave, klik dan op het huisje.

Als je op de cijfers klikt, verplaatst je per hoofdstuk.

Wanneer je op de pijlen klikt, verken je elke pagina in dit document.

INHOUD.

1	Samenvatting	4.
2	Feiten en inzichten:	7.
	2.1 Ontwikkelingen in onze samenleving en de zorg	8.
	2.2 Ontwikkelingen in onze regio Friesland	10.
	2.3 De ouderen van Friesland	12.
	2.4 De behoeften van de toekomstige ouderen	18.
	2.5 De ontwikkeling van de zorgvraag en de arbeidsmarkt in Friesland	19.
3	Krachtig Verbindende Regiovisie: ons beeld van het toekomstig zorglandschap	23.
4	Leidende thema's in de regiovisie	27.
5	Hoe zetten we stappen naar 2030?	29.
6	Bijlagen: verdiep je in ons onderzoek:	32

1. Samenvatting.

Duurzame ouderenzorg, het kan alleen samen.

1. SAMENVATTING

Duurzame ouderenzorg, het kan alleen samen.

Het aantal Friese ouderen neemt toe, wordt ouder en wil langer thuis blijven wonen, maar krijgen meer beperkingen en specifieke zorgvragen. Toenemende krapte aan personeel en middelen vraagt om samenwerking tussen alle organisaties die zich begeven op de domeinen zorg, ondersteuning, wonen, welzijn en leven én de Friese ouderen en hun families.

De ouderenzorgorganisaties in Friesland hebben samen met Zorgkantoor de Friesland, ZorgpleinNoord, Waardigheid en Trots en samenwerkingspartners gezamenlijk een Krachtig Verbindende regiovisie 2030 geformuleerd. Deze werkt richtinggevend voor de wijze waarop de organisaties individueel en gezamenlijk (samen)werken om deze ambitie te realiseren.

De regiovisie is ontwikkeld op basis van een fundament van feiten en inzichten.

Ontwikkelingen in de samenleving

Megatrends en ontwikkelingen beïnvloeden onze maatschappij, deze brengen zowel kansen als uitdagingen met zich mee. Dit betreft: technologie, focus op de individu, participatie en integratie, vitaliteit en duurzaamheid, nieuwe samenwerkingsvormen, strategisch wendbare organisaties en 'Krachtig Verbindend Doel'.

Ontwikkelingen in de Friese regio

De Friese bevolking en samenleving verandert. Op bevolkingsniveau zien we o.a. vergrijzing, ontgroening en krimp. Op samenlevingsniveau zien we het belang van, het beroep op- en het uitbouwen van de mienskip. Wat betreft wonen en zorg zien we een toenemende zorgvraag, steeds vaker in de thuissituatie, die vraagt om 'levensbestendige woningen' en samenwerking tussen formele en informele zorg.

De ouderen van Friesland

Friesland kent 58.720 ouderen van 75 jaar en ouder. We zien dat deze verdeeld kunnen worden in drie levensstijlgroepen: 'Betrokken senioren', 'Sociale dorpelingen' en 'Budgetgedreven huurders'. De verschillende subregio's binnen Friesland kennen elk andere typen ouderen en verschillen op socio-demografisch niveau.

1

2

3

4

5

6

Zorgvraag en arbeidsmarkt

Het aandeel cliënten dat gebruik maakt van zorg (WLZ en ZvW) ligt hoger dan het Nederlands gemiddelde. Dit neemt de komende 20 jaar toe. De arbeidsmarkt laat zien dat ook de krapte in personeel nu al merkbaar is en tot en met 2022 nog verder toeneemt.

Krachtig Verbindende Regiovisie

De regiovisie beschrijft onze visie op de veranderende samenleving en het zorglandschap. We zien hierin voor onszelf een belangrijke rol:

Krachtig Verbindend Doel:

“Met ‘onze deskundigheid op het gebied van ouder worden’ werken we samen met organisaties binnen én buiten de zorg om een sterk zorg- en ondersteuningsnetwerk te realiseren voor de ouderen in Friesland. Onze ambitie is om duurzame ouderenzorg te realiseren: kwalitatief goede en betaalbare zorg voor de ouderen en hun families in Friesland.”

Onze rol en ambitie

Vanuit de behoeften en beleving van de ouderen hebben we vijf thema's gedefinieerd voor samenwerking met partijen binnen en buiten de zorg: 1) vitaliteit en preventie, 2) anticiperen op het ouder worden, 3) samenredzaamheid en wonen, 4) eigen regie en 5) rollen en regie van zorg- en leefaanbieders.

**Duurzame ouderenzorg,
het kan alleen samen.**

2. Feiten en inzichten.

We hebben onze regiovisie ontwikkeld op basis van een fundament van feiten (kwantitatieve informatie) en inzichten (kwalitatieve informatie). In dit hoofdstuk nemen we je mee in de belangrijkste bevindingen en conclusies.

Het fundament van feiten en inzichten is tot stand gekomen door:

Deskresearch:

Bestaande gegevens en onderzoeken

Beleidsanalyse:

Coalitieakkoorden en WMO-beleidsplannen van gemeenten en het bestuursakkoord Gedeputeerde staten

Diepte-interviews:

Intensieve gesprekken met V&V-organisaties, samenwerkingspartners en stakeholders

Stads en dorpsinterviews:

Stads- en dorpsinterviews: persoonlijke gesprekken op straat met ouderen die nog zelfstandig thuis wonen

Big data:

Datasets op provinciaal, gemeentelijk en huishoudniveau

2.1 ONTWIKKELINGEN IN ONZE SAMENLEVING EN DE ZORG

Megatrends zijn waarneembare bewegingen die 15-50 jaar duren en onze maatschappij in een bepaalde richting beïnvloeden.

In dit hoofdstuk maak je kennis met de zeven megatrends die onze samenleving en de zorg veranderen.

Bronnen:

TECHNOLOGIE

1

FOCUS OP
INDIVIDU

2

PARTICIPATIE
EN INTEGRATIE

3

Aanjager van verandering

Technologie wordt gezien als een instrument om beter zorg te bieden (medische wetenschap) en beter en efficiënter te (samen te) werken. Er ligt echter een grote uitdaging op het gebied van kennis, toepassing en het adaptieniveau binnen de organisatie (medewerkers), de keten (zorgnetwerk) en bij de cliënt (de oudere en hun netwerk).

“We zijn nog niet in staat de mogelijkheden die technologie van vandaag de dag ons biedt te benutten in de zorg voor onze ouderen.”

Mondigere ouderen nemen de regie

De ‘nieuwe ouderen’ kijken anders aan tegen ouder worden en wat ze verwachten in termen van wonen, zelfstandigheid en kwaliteit. Steeds meer nemen zij, en hun netwerk, regie over wat zij nodig hebben in elke levensfase. De kloof tussen kwetsbare en zelfredzame ouderen wordt steeds groter. Met name rond de kwetsbare ouderen wordt het sociale en ondersteuningsnetwerk steeds kleiner.

“De uitdaging zit ook in de minder zelfredzame ouderen die minder in staat zijn zelf regie te nemen en keuzes te maken.”

Samenwerking formele en informele zorg

De dubbele vergrijzing, krimp op de arbeidsmarkt en kwaliteitskaders maken dat de zorg een schaarste aan mensen en middelen bereikt om in de toenemende zorgvraag te voorzien. Onze samenleving ontwikkelt zich van een verzorgingsstaat steeds meer naar een participatiesamenleving waar niet ‘zelfredzaamheid’ maar ‘samenredzaamheid’ centraal staat. Samenwerking tussen formele en informele zorg is hier een gevolg van.

“De zorg kan niet meer zo vanzelfsprekend blijven, de samenleving zal ook een behoorlijke steen moeten bijdragen.”

VITALITEIT EN DUURZAAMHEID

4

PLATFORMEN, NETWERKEN EN REGIOALLIANTIES

5

STRATEGISCH WENDBAAR

6

KRACHTIG VERBINDEND DOEL

7

Aandacht voor preventie en welzijn

De maatschappelijke levenshouding richt zich meer op verantwoord en vitaal leven. Visies als 'positive health' (Machteld Huber) en 'advanced care planning' (VerenSO) richten zich op de mogelijkheden en kwaliteit van leven van de mens en minder op zijn/haar beperkingen of het bestrijden van ziekte. De zorgketen zal meer stimulerend moeten zijn op een gezonde levensstijl en het verhogen van welzijn om uiteindelijk de zorgvraag en daarmee kosten van de zorg te laten dalen.

"We moeten meer denken in termen van preventie en 'positive health' dan in zorg en schadelast: niet pamperen, eigen regie teruggeven aan mens, geven wat hij/zij nodig heeft."

Horizontale en verticale samenwerking

Om kwalitatief goede en betaalbare zorg te kunnen blijven bieden aan de ouderen en hun families in Friesland is samenwerking met de V&V-organisaties onderling (horizontaal) en in de regio met partners in wonen, zorg en welzijn (verticaal) van fundamenteel belang.

"Samenwerking met alle organisaties in het zorg- en leefdomein is nodig om aan de grote zorg en ondersteuningsvraag te voldoen. Samenwerking tussen V&V-organisaties zou moeten leiden tot structurele verbetering in het stelsel."

Snel en pro-actief reageren op verandering

Er is een sterk bewustzijn dat de (zorg) organisaties in Friesland sneller en pro-actiever moeten reageren op de steeds sneller veranderende omstandigheden die een steeds grotere (disruptieve) impact hebben. Dit vraagt om andere, meer flexibele organisatievormen, andere competenties van personeel en verbindend leiderschap.

"Duurzame ouderenzorg vraagt om een ander type medewerker en dus om ander onderwijs. Medewerkers zouden generatistischer moeten worden opgeleid."

Verbinding over de grenzen van de eigen organisatie

Er heerst een sterke overtuiging dat de uitdagingen waar we als samenleving voor staan niet binnen één branche of domein kunnen worden opgelost. Een Krachtig Verbindend Doel helpt organisaties te kijken naar het gemeenschappelijk én maatschappelijk belang.

"Toekomstbestendige en kwalitatief goede zorg blijven bieden wordt gedeeld als Krachtig Verbindend Doel. De grote vraag is, of we daadwerkelijk durven om het gemeenschappelijk belang boven het organisatiebelang te stellen..."

2.2 ONTWIKKELINGEN IN REGIO FRIESLAND

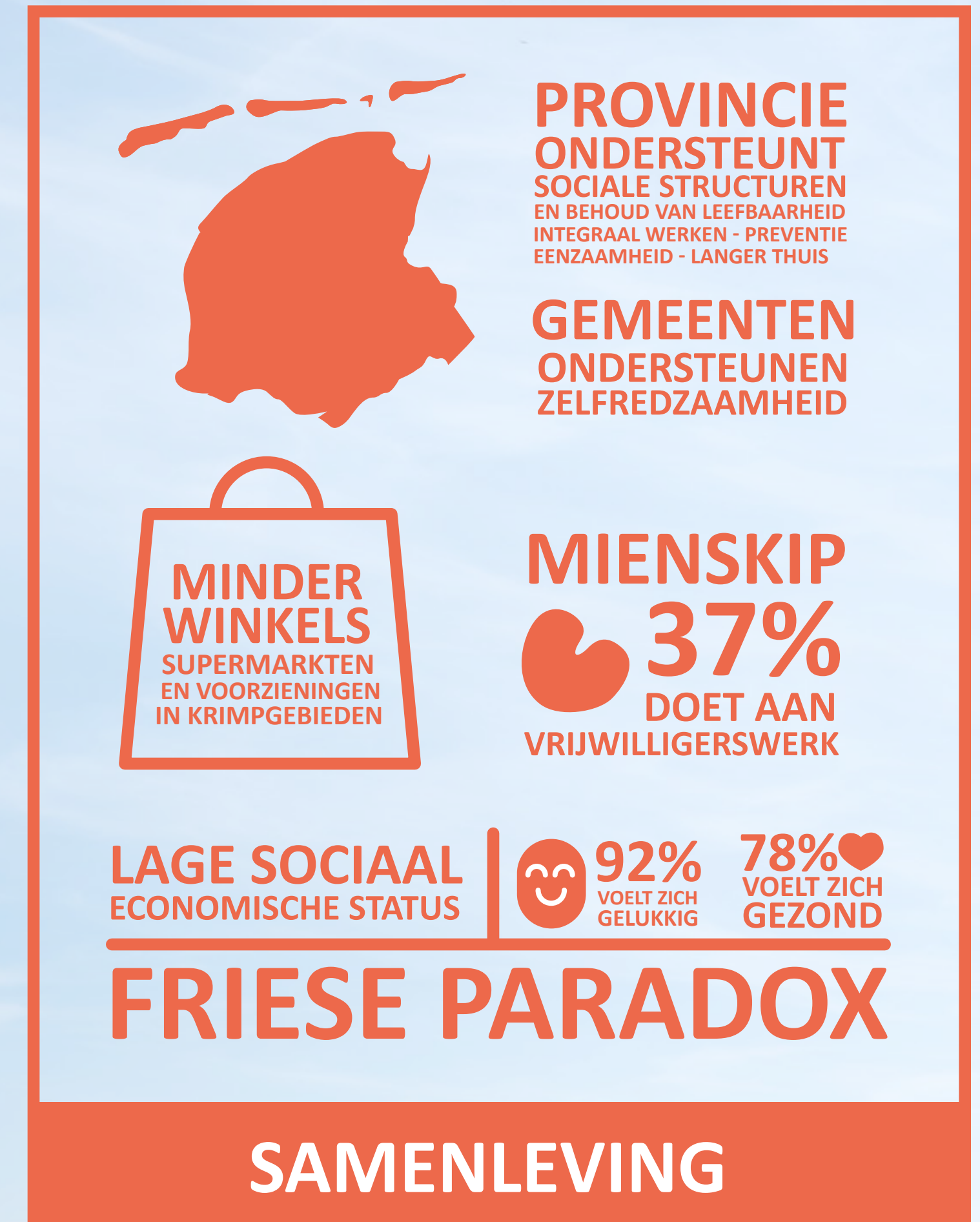
De Friese bevolking en samenleving veranderen. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de manier waarop we de samenleving, zorg en ondersteuning hebben georganiseerd.

In dit hoofdstuk vind je in vogelvlucht de belangrijkste ontwikkelingen in de Friese regio in 2030.

Bronnen:

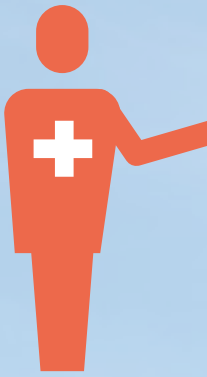

FRIESLAND 2030 WE ZIEN...

FRIESLAND 2030 WE ZIEN...

MEER ZORG
AAN HUIS

KWETSBARE GROEPEN
BLIJVEN LANGER THUIS WONEN

MEER OVERLAST, EENZAAMHEID
EN SAMENREDZAAMHEID

WAARBORGEN VAN
LEEFBARE WIJKEN DOOR

BURGER
INITIATIEVEN

VRIJWILLIGERS
& MANTELZORGERS

 -1%
AANTAL
HUISARTSEN

 ↑ 4%
MEER
VRAAG NAAR
HUISARTSENZORG

OUDEREN MULTI-ZORGVRAAG MORBIDITEIT

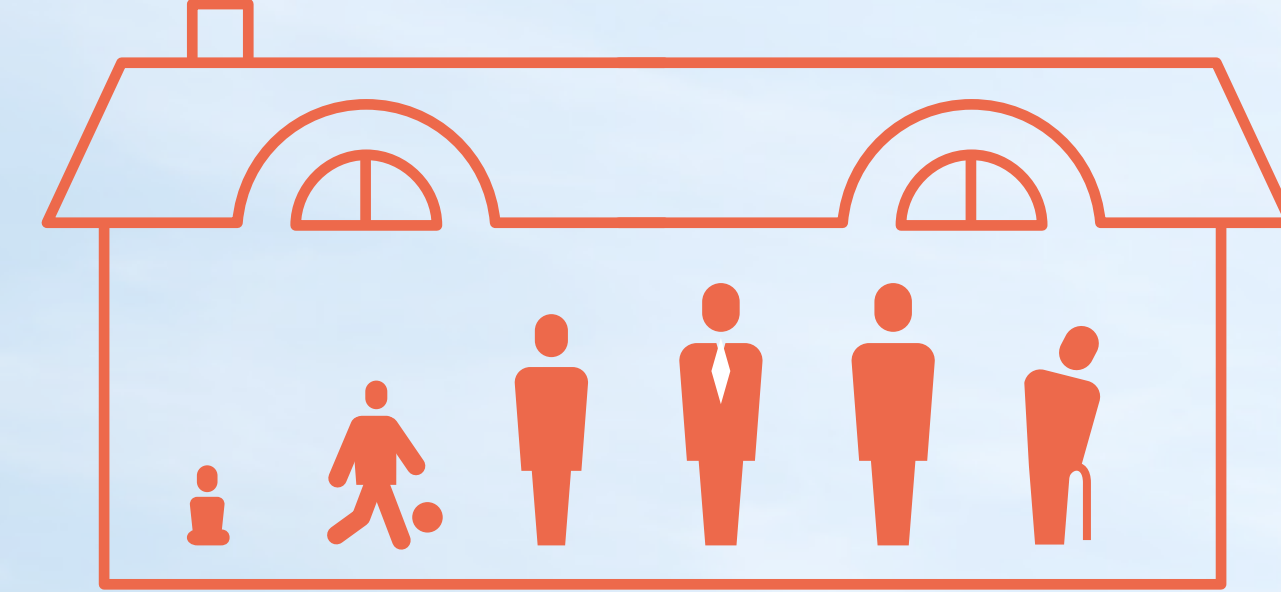
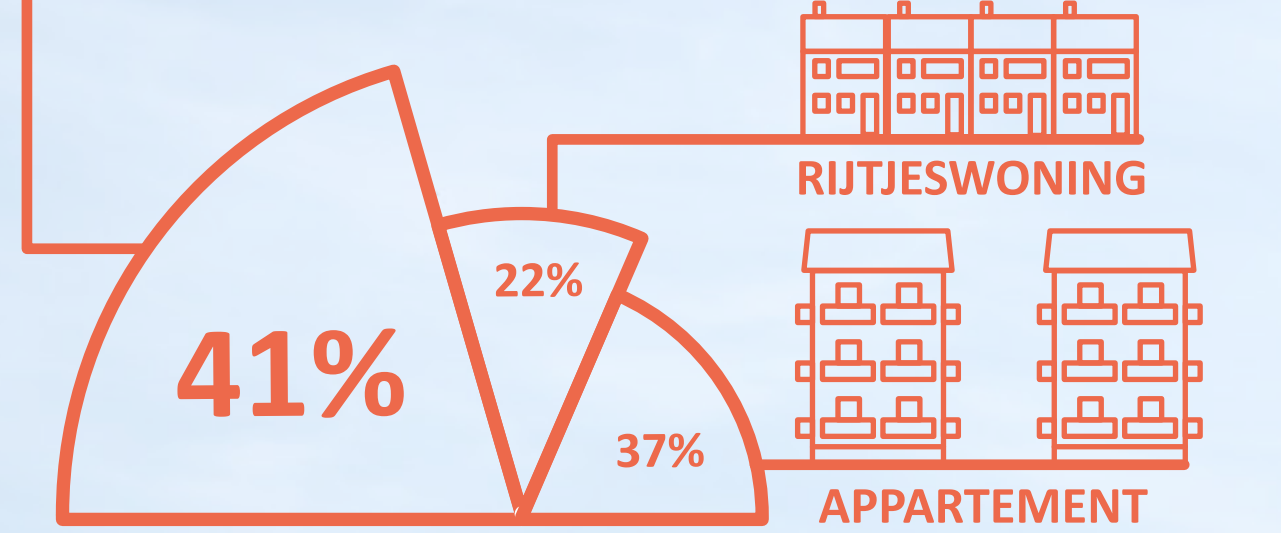

OMHOOG

ZORG

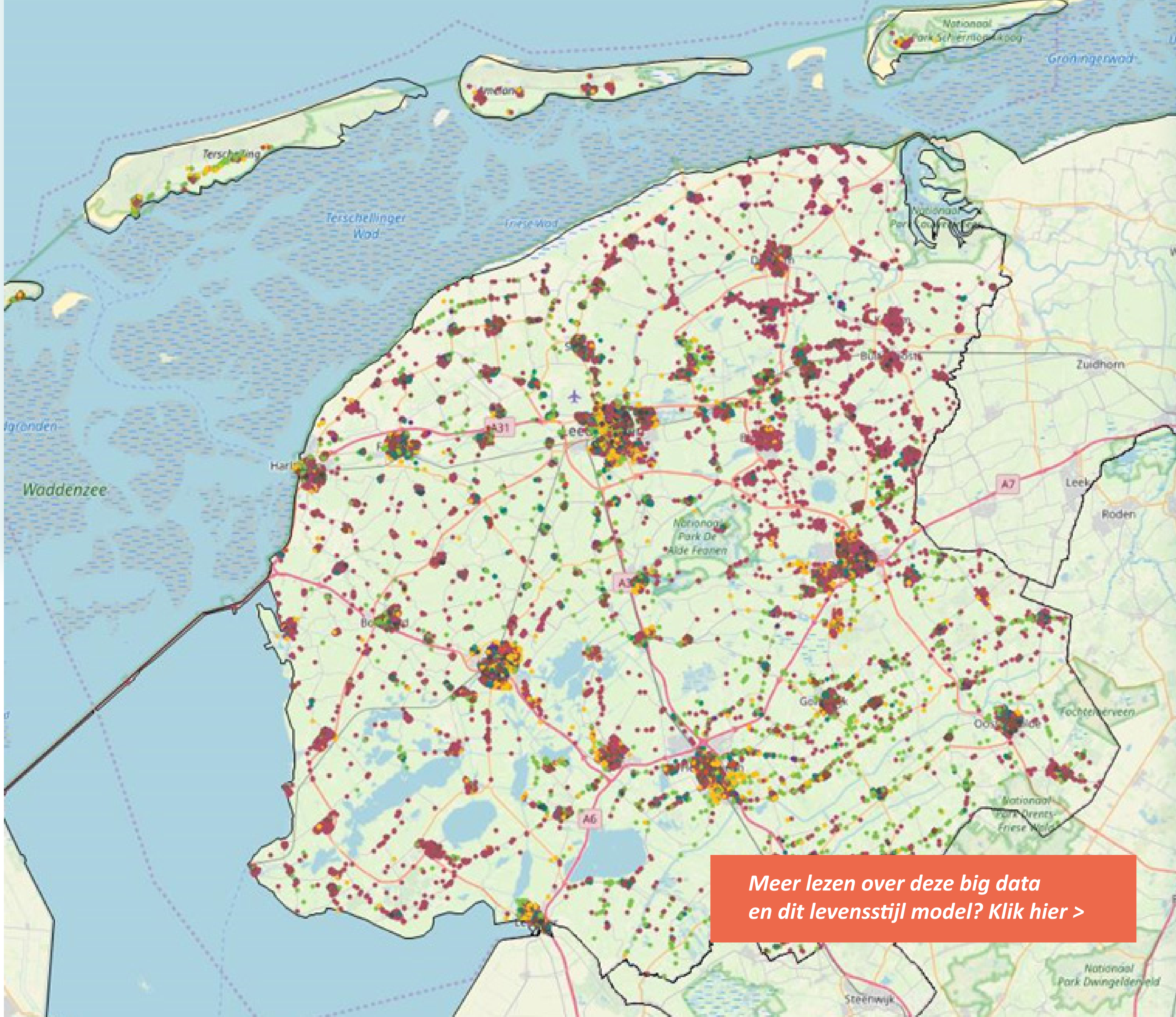

OUDEREN WONEN VRIJSTAAND

LEVENSLOOPBESTENDIG WONEN
TREND = M.B.V. INNOVATIE
LANGER THUIS MET DOMOTICA

WONEN

2.3 DE OUDEREN VAN FRIESLAND

In Friesland wonen 647.672 mensen, 21,5% hiervan is 65 jaar en ouder, deze 139.597 ouderen hebben samen in 92.803 huishoudens. Het aandeel 75+’ers telt 58.720 ouderen (9% van de bevolking) en 41.708 huishoudens.

In dit hoofdstuk kijken we naar hoe de ouderenpopulatie in de verschillende Friese regio’s eruitziet, wat zijn overeenkomsten en verschillen?

Op de kaart zien we alle huishoudens van 75 jaar of ouder verdeeld in zeven groepen met verschillende levensstijlen.

- Intellectuele cultuurliefhebbers
- Creatieve milieuliefhebbers
- Behoudende weldoeners
- Actieve vijftigplussers
- Betrokken senioren
- Sociale dorpelingen
- Budgetgedreven huurders

Bronnen:

Meer lezen over deze big data en dit levensstijl model? [Klik hier >](#)

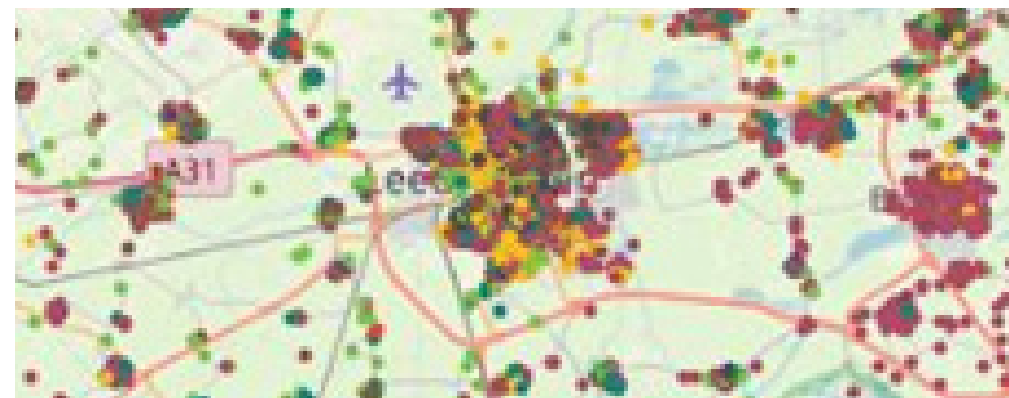
LEVENsstijl

Elk mens is anders en heeft andere behoeften. Er is geen sprake van één soort 75+’ers. In dit hoofdstuk zoomen we verder in op deze groep. Wat voor soort mensen zijn dit en wat is hun levensstijl?

De Friese ouderen (75 jaar en ouder) zijn er alle soorten en maten. Als we deze indelen op basis van levensstijl kunnen we drie typen ouderen onderscheiden:

Let op:

Deze typen ouderen hebben elk een eigen lifestylekleur en komen overeen met de gekleurde stippen op de kaart van Friesland.

Bronnen:

● *Betrokken senioren*

42% van 75+ huishoudens

“Sinds ik gepensioneerd ben, besteed ik een groot deel van mijn tijd aan vrijwilligerswerk. Het helpen van anderen vind ik belangrijk en ik steun veel goede doelen, onder andere doelen met een religieuze levensbeschouwing. Als ik thuis ben ontspan ik graag met een kruiswoordpuzzel of een goed boek.”

Stellen, diverse opleiding, gemiddeld inkomen, kleinkinderen, woonachtig in een landelijke omgeving of dorp.

● *Sociale Dorpelingen*

18% van 75+ huishoudens

“Het grootste gedeelte van mijn vrije tijd breng ik door in en om het huis. We weten goed wat er in hun onze buurt en omgeving speelt en houden oogje in het zeil. Thuis lees ik de roddelbladen, de televisiegids of de plaatselijke krant. ‘s Avonds staat bij ons de televisie vaak aan om naar soaps en spelshows te kijken.”

Stellen, lage opleiding, lager inkomen (beneden modaal tot modaal), kleinkinderen, woonachtig in een dorp.

● *Budgetgedreven Huurders*

13% van 75+ huishoudens.

“Doordat ik niet veel te besteden heb en alleen woon, maak ik weinig uitstapjes. Ik heb ook geen auto tot mijn beschikking. Bij het doen van boodschappen en het kopen van kleding let ik erop dat ik niet te veel geld uitgeef.”

Alleenstaanden, lage opleiding, laag inkomen (beneden modaal), huurwoning.

TOEKOMSTIGE OUDEREN

De groep toekomstige ouderen, de Friezen die nu tussen de 60 en 75 jaar zijn, is diverser en kent naast de Betrokken Senioren (29,4%), Sociale Dorpelingen (16,5%) en Budgetgedreven Huurders (9,3%) nog twee groepen.

● De Actieve Vijftigplussers (13,4% van de huishoudens 60-75 jaar)

“Mijn vrije tijd neemt toe en ik vermaak me uitstekend. We wandelen en fietsen regelmatig en soms gaan we er op uit naar een musical of theatervoorstelling. Ik ben graag onder de mensen en doe daarom ook vrijwilligerswerk. Ook thuis zit ik niet stil en ben ik graag lekker actief bezig in de tuin.”

Stellen, hoge opleiding, hoger inkomen (modaal tot iets boven modaal), caravan.

● Creatieve Milieuliefhebbers (12,3% van de huishoudens 60-75 jaar)

“Ik vind het belangrijk om mijn steentje bij te dragen aan het milieu. In mijn eigen moestuintje kweek ik verschillende soorten groente en fruit. In de supermarkt koop ik voornamelijk biologische, eerlijke en vlees vervangende producten. Ik ben regelmatig in de natuur te vinden waarbij ik het leuk vind om te fotograferen.”

Stellen en alleenstaanden, hoge opleiding, hoog inkomen (1,5 tot 2,5 keer modaal), stichtingen en verenigingen.

*Wat weten we nog meer over de **Friese ouderen** t.o.v. **Nederlandse ouderen**?*

89%	79%	Opleiding	Friese ouderen zijn vaker lager of praktisch opgeleid (MBO opleiding of lager).
33%	27%	Gemiddeld inkomen	Friese ouderen hebben vaker een gemiddeld inkomen (26.000-50.000 per jaar).
25%	30%	Hoog inkomen	Friese ouderen hebben minder vaak een hoog inkomen (50.000 per jaar of meer).
40%	23%	Wonen	50% van de huishoudens woont in een koopwoning en vaker in een vrijstaande of twee-onder-een-kapwoning.
42%	41%	Twee personen	Friese ouderen wonen vaker met twee personen in een huishouden.

Bronnen:

LEEWARDEN

In Leeuwarden vinden we 6.793 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn de Leeuwardenaren vaker laagopgeleid en hebben vaker een lager tot gemiddeld inkomen. Het grootste deel van deze huishoudens (55%) woont in een huurwoning en vaker in een flat, rijtjeshuis of hoekwoning. In Leeuwarden vinden we iets meer alleenstaande ouderen (61,4%) t.o.v. Nederland (59,3%).

Huidige 75+'ers

- 1 *Betrokken senioren*
- 2 *Sociale dorpelingen*
- 3 *Budgetgedreven huurders*

Toekomstige 75+'er

- 1 Actieve vijftigplusser
- 2 Betrokken senioren
- 3 Creatieve milieuliefhebbers

Meer weten? Klik hier >

NOORDWEST FRIESLAND

Noordwest Friesland telt 3.921 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en hebben veel vaker een laag inkomen. Het grootste gedeelte woont in een huurwoning (55%) en vaker in een vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. In Noordoost Friesland vinden we meer alleenstaanden (55,7%) dan paren (44,3%).

Huidige 75+'ers

- 1 *Betrokken senioren*
- 2 *Sociale dorpelingen*
- 3 *Budgetgedreven huurders*

Toekomstige 75+'er

- 1 Betrokken senioren
- 2 Creatieve milieuliefhebbers
- 3 Actieve vijftiplusser

Meer weten? Klik hier >

**Regio
Leeuwarden
lijkt op regio
Noordwest**

**Regio
Noordoost,
lijkt op regio
Zuidwest en
Zuidoost.**

NOORDOOST FRIESLAND

Noordoost Friesland telt 7.977 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en hebben veel vaker een laag inkomen. Het grootste gedeelte woont in een koopwoning (53%) en vaak in een vrijstaande of twee-onder-een-kapwoning. In Noordoost Friesland vinden we meer alleenstaanden (56,8%) dan paren (43,2%).

Huidige 75+’ers

- 1 Betrokken senioren
- 2 Sociale dorpelingen

Toekomstige 75+'er

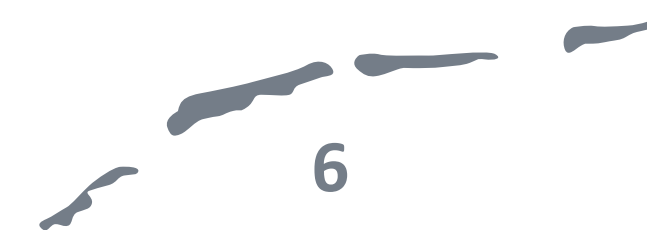
- 1 Betrokken senioren
- 2 Sociale dorpelingen
- 3 Behoudende weldoeners

Meer weten? Klik hier >

Regio
Zuidwest en
Zuidoost lijken
op regio
Noordoost

ZUIDWEST FRIESLAND

Zuidwest Friesland telt flink wat 75+ huishoudens namelijk 9.708 huishoudens. Ten opzichte van de Nederlandse 75+’ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en veel hebben vaak een gemiddeld inkomen. Het grootste gedeelte woont in een koopwoning (53%) en vaker in een vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. In Zuidwest Friesland vinden we meer alleenstaanden (55,6%) dan paren (44,4%).

Huidige 75+’ers

- 1 Betrokken senioren
- 2 Sociale dorpelingen
- 3 Budgetgedreven huurders

Toekomstige 75+’er

- 1 Betrokken senioren
- 2 Creatieve milieuliefhebbers
- 3 Actieve vijftigplusser

Meer weten? Klik hier >

ZUIDOOST FRIESLAND

Zuidoost Friesland heeft van alle subregio’s de meeste 75+ huishoudens namelijk 12.632. Ten opzichte van de Nederlandse 75+’ers zijn deze ouderen vaker laagopgeleid en veel hebben een gemiddeld inkomen. Ongeveer de helft (51%) heeft een koopwoning en de ouderen wonen vaker in vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. In Zuidoost Friesland vinden we meer alleenstaanden (57,3%) dan paren (42,7%).

Huidige 75+’ers

- 1 Betrokken senioren
- 2 Sociale dorpelingen
- 3 Budgetgedreven huurders

Toekomstige 75+’er

- 1 Actieve vijftigplusser
- 2 Betrokken senioren
- 3 Creatieve milieuliefhebbers

Meer weten? Klik hier >

WADDENEILANDEN

De Wadden tellen 676 huishoudens van 75+ en ouder. Ten opzichte van de Nederlandse 75+’ers zijn deze ouderen vaker gemiddeld opgeleid en veel hebben een gemiddeld inkomen of vaak hoog inkomen. Het grootste gedeelte woont in een koopwoning (70%) en vaker in een vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. Op de Wadden vinden we meer alleenstaanden (54,9%) dan paren (45,1%).

Huidige 75+’ers

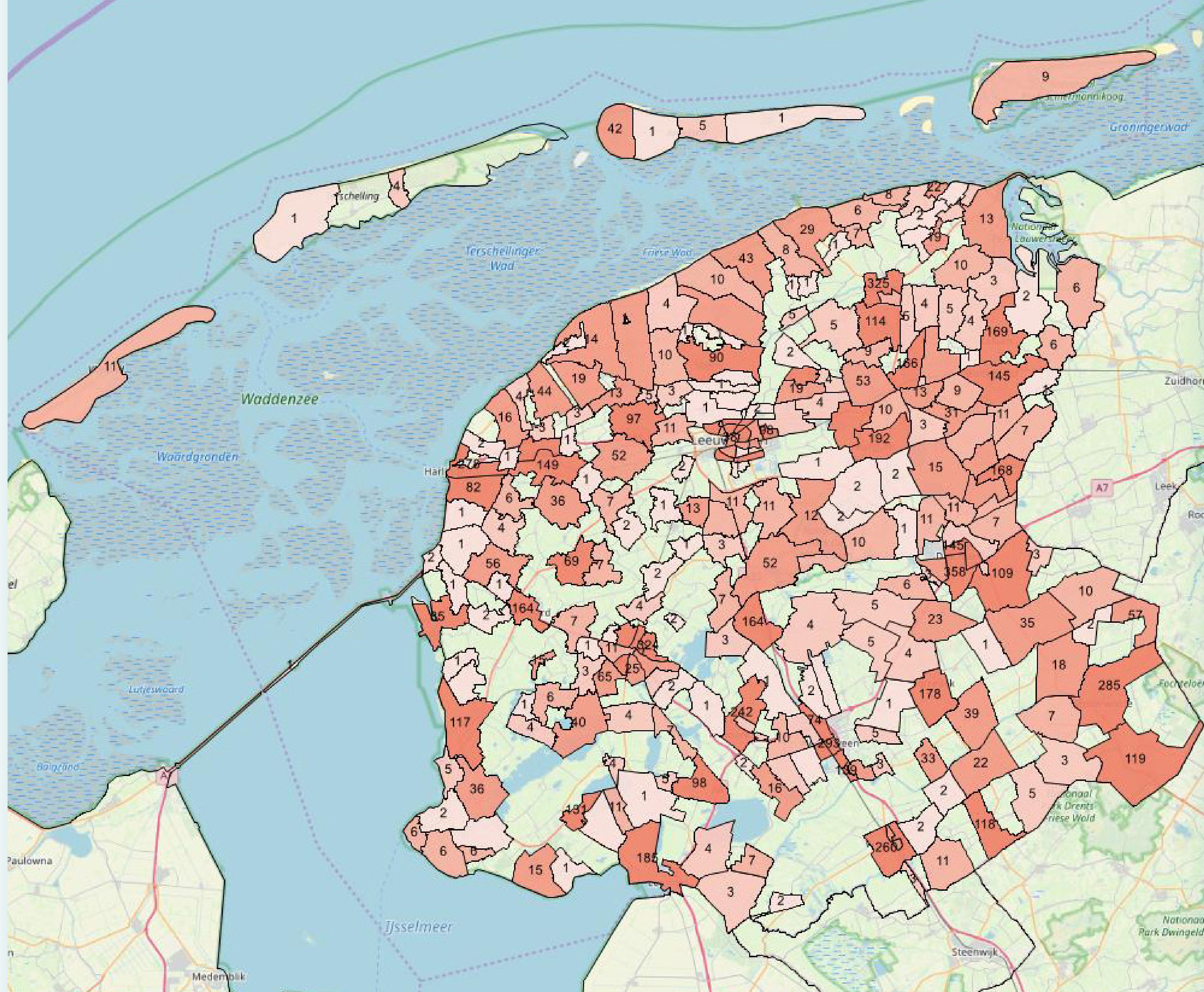
- 1 Betrokken senioren
- 2 Creatieve milieuliefhebbers
- 3 Intellectuele cultuurliefhebbers

Toekomstige 75+’er

- 1 Betrokken senioren
- 2 Creatieve milieuliefhebbers
- 3 Sociale dorpelingen

Meer weten? Klik hier >

KWETSBAIRE HUISHOUDENS

Van alle 92.803 Friese 75+ huishoudens heeft 10,8% (10.054) een combinatie van kenmerken die mogelijk kunnen duiden op kwetsbaarheid.

Deze voldoen aan de volgende kenmerken:

- Eenpersoonshuishouden
- Bewoner van 75 jaar en ouder
- Laag inkomen (onder de €18.000,-)
- Lage opleiding

Kwetsbare huishoudens:

- < 2
- 3 t/m 5
- 6 t/m 11
- 12 t/m 66
- > 66

Bronnen:

2.4 DE BEHOEFTE VAN DE TOEKOMSTIGE OUDEREN

Waar denkt u aan als u aan uw oude dag denkt? Bereidt u zich voor op het ouder worden? Als u hulp of ondersteuning nodig heeft, weet u dan waar u terecht kunt?

Deze vragen stelden we aan de ouderen op straat, in het winkelcentrum of het buurthuis. In dit hoofdstuk delen we met je hoe de ouderen die nu nog thuis wonen aan kijken tegen ouder worden.

Bronnen:

Niet nadenken over het ouder worden

Het merendeel van de ouderen denkt niet na, of wil niet nadenken, over ouder worden, schuift het voor zich uit. Ook het nadenken over wat er gebeurt op het moment dat ze zorg en ondersteuning nodig hebben wordt vermeden. Er wordt soms aangegeven dat dit vaak negatieve associaties met zich meebrengt of omdat 'je toch niet weet wat er gebeurt'.

Voorbereiden op het ouder worden

Bij de gedachte over het ontstaan van afhankelijkheid reageert het merendeel van de ouderen passief; er wordt gerekend op de beschikbaarheid van zorginstellingen en overheden. Ouderen bereiden zich naar eigen zeggen niet bewust voor op het ouder worden. Met doorvragen zie je wel dat het merendeel zich focust op 'fit blijven', heel af en toe op 'kleiner, gelijkvloers of centraler wonen'.

Regie over het leven en levenseinde

Als er wordt gesproken over 'niet meer thuis kunnen wonen' komt regelmatig het thema 'euthanasie' ter sprake. Het afhankelijk worden van anderen of dement worden is voor velen een schrikbeeld en een reden om na te denken over een zelfgekozen levenseinde. Een deel treft voorbereidingen door zich te laten informeren of aan te sluiten bij een vereniging als de NVVE. Deze mensen geven ook aan dit vaak te bespreken met vrienden en familieleden in dezelfde leeftijdscategorie.

Gezond en vitaal blijven

Gezondheid zijn en blijven is een belangrijk thema bij de Friese ouderen. Men is bewust van wat er nodig is om vitaal te blijven: ‘bewegen’, ‘mentaal actief blijven’ en af en toe wordt ook ‘gezond eten’ genoemd. De meeste ouderen bewegen dan ook actief, wat ook een sociale activiteit is: de sportschool, de gym of wandelen in een groep. Sommigen nemen bewust ‘de benenwagen’ of de fiets om in hun dagelijkse routine meer te bewegen.

Sociaal netwerk

Veel ouderen associëren ouder worden met eenzaamheid en geven aan dat hun sociale netwerk kleiner wordt. Het missen van aanspraak in hun nieuwe woonplaats na een verhuizing en dat er steeds minder wordt georganiseerd voor ouderen, worden regelmatig als oorzaak genoemd. Alleenstaanden maken zich zorgen over sociale aanspraak naarmate zij minder mobiel worden.

Organiseren van zorg en ondersteuning

Wisselend hebben de ouderen wel of geen beeld van waar ze terecht kunnen voor zorg/ondersteuning: zorginstellingen worden het meest genoemd, WMO en gemeente af en toe. Ouderen die hier geen beeld hebben, denken hier niet over na (of willen hier niet over nadenken) of verwachten vaak dat zij dit samen met hun kinderen kunnen oplossen als het zover is.

Technologie om langer thuis te blijven wonen

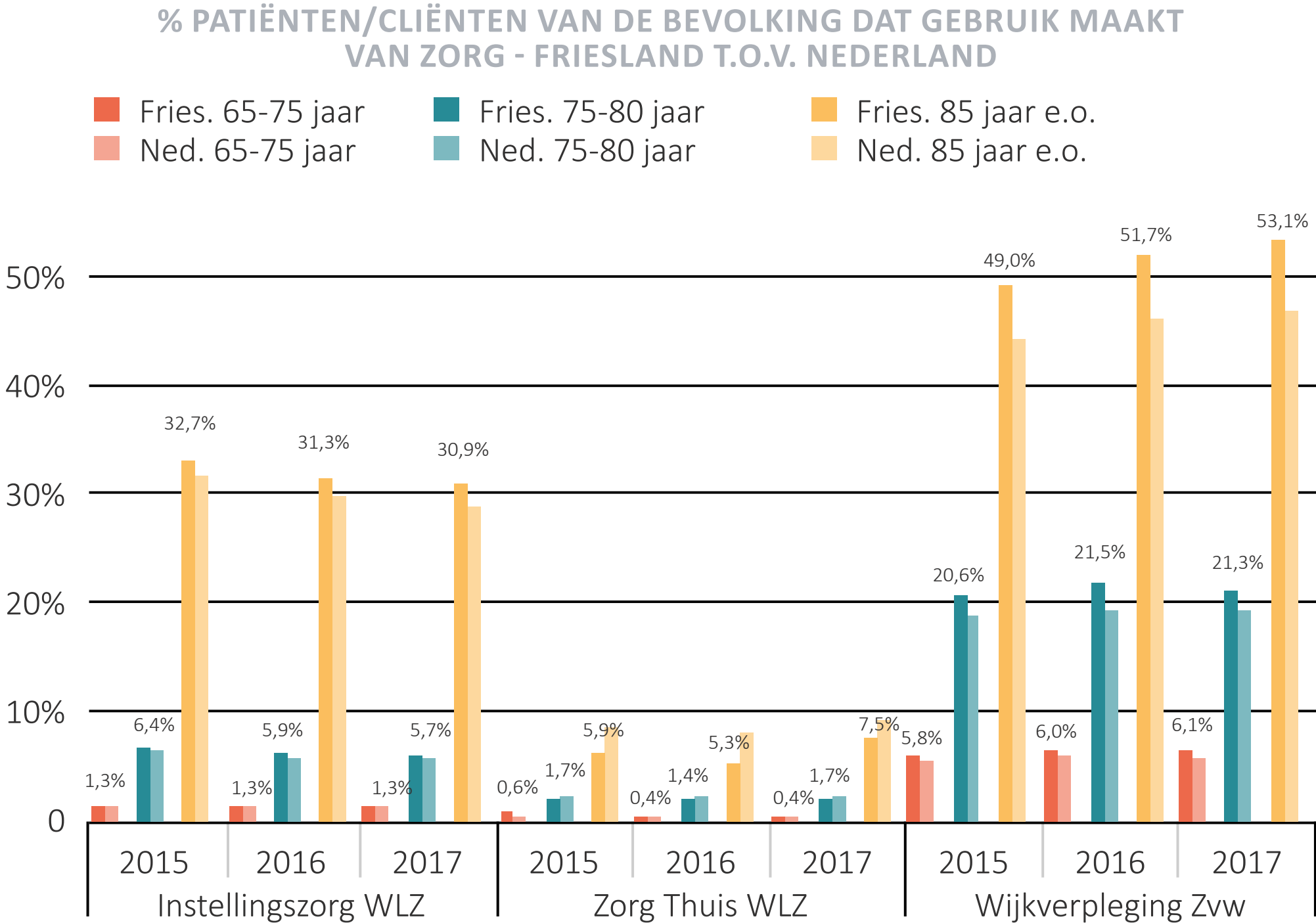
De Friese ouderen staan vaak óf positief óf negatief tegenover het gebruik van technologie in zorg en ondersteuning. De ouderen die positief reageren maken actief gebruik van laptops, tablets of smartphones. ‘Langer thuis blijven wonen’ is een reden om actief gebruik van te gaan maken van technologie. Diegenen die negatief reageren zijn vaak onervaren met technologie. Hierdoor kan men zich niet voorstellen wat dit betekent. Een belangrijke reden voor negatieve reacties is weerstand of angst voor het missen (of vervangen) van het menselijke aspect in de zorg.

2.5 ONTWIKKELING VAN DE ZORG-VRAAG EN DE ARBEIDSMARKT IN FRIESLAND

We weten dat de zorgvraag van ouderen toeneemt en dat het aantal medewerkers dat die zorg kan verlenen krimpt. Maar hoe groeit die zorgvraag dan en hoeveel medewerkers zijn er dan? In dit hoofdstuk delen we hoe dit eruit ziet.

Bronnen:

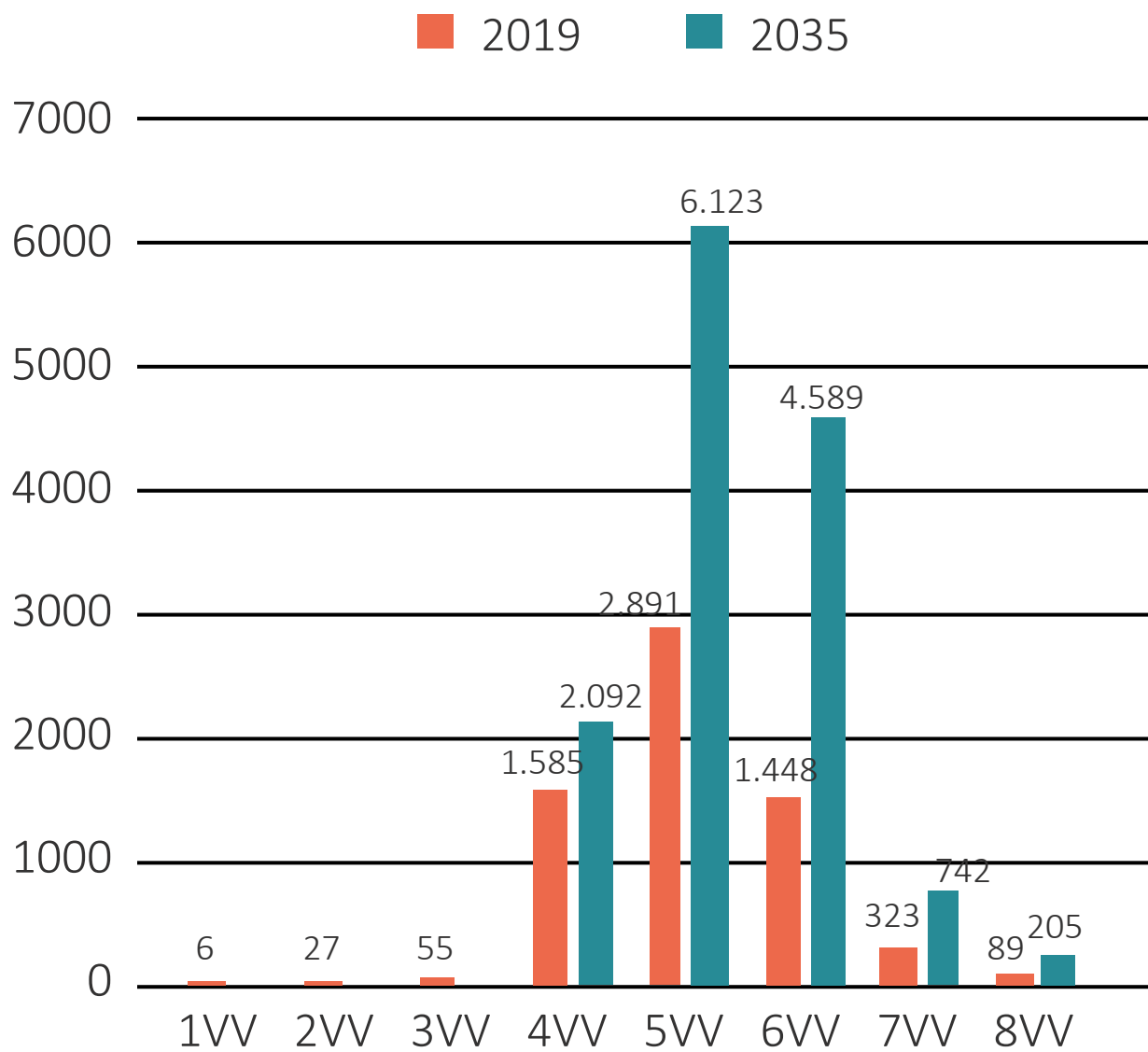
figuur 1.

Hoger zorggebruik instellingszorg en wijkverpleging t.o.v. Nederland

We zien in Friesland een hoger percentage cliënten dat gebruik maakt van zorg t.o.v. Nederland. Waar het gebruik van instellingszorg (WLZ) in de periode 2015-2017 is afgenomen, is dit in de leeftijdscategorieën 75-85 jaar en 85 jaar en ouder hoger dan in Nederland. Het deel cliënten dat gebruik maakt van Zorg thuis

(WLZ) neemt in Friesland toe, maar is lager dan de rest van Nederland. Het gebruik van wijkverpleging (ZvW) nam daarentegen in de periode 2015-2017 flink toe. In alle leeftijdscategorieën maar vooral 85 jaar en ouder ligt het zorggebruik flink hoger (zo’n 5%) dan de rest van Nederland.

VERDELING AANTAL CLIËNTEN OVER ZGP 2019-2035

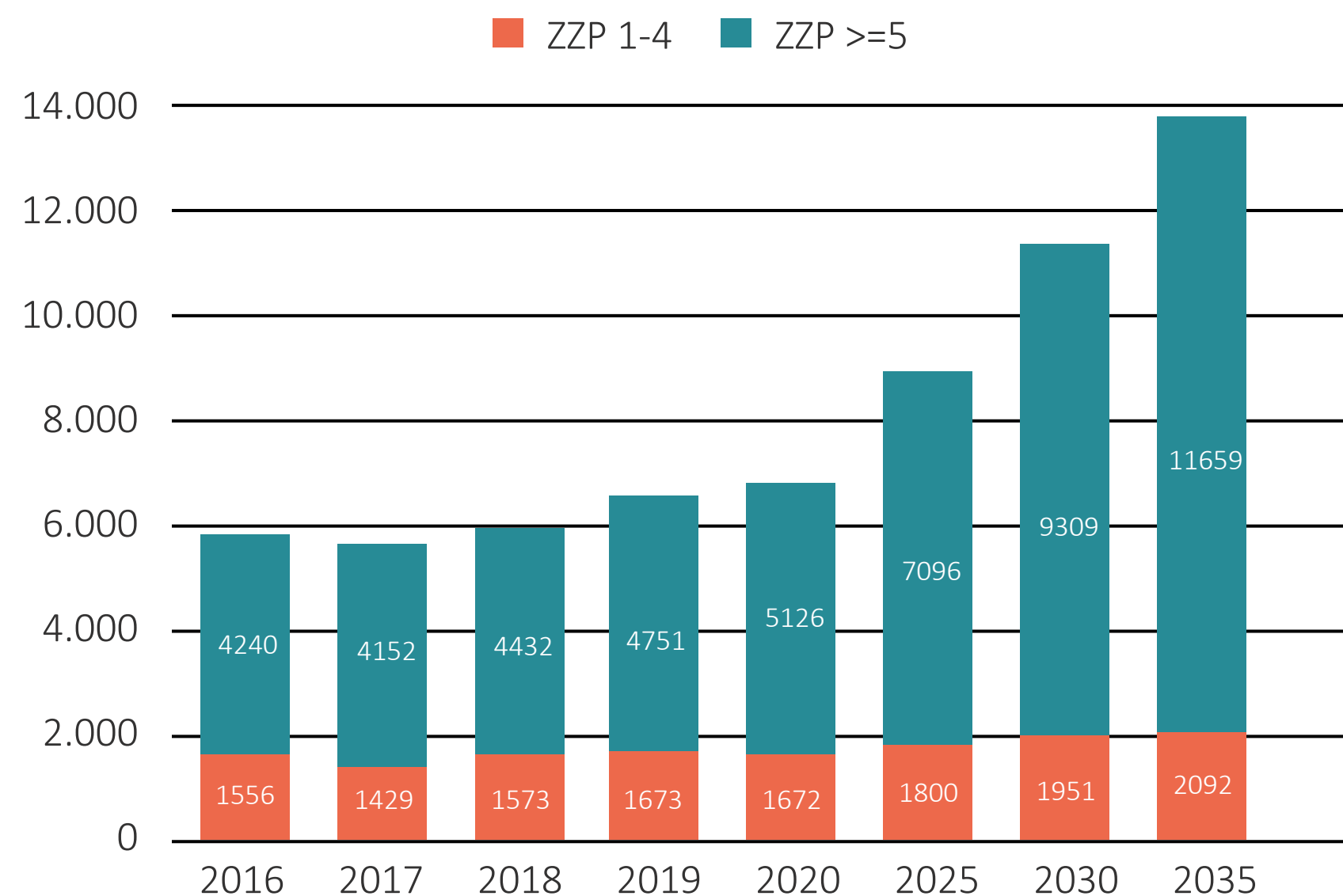

figuur 2.

Toenemend aantal cliënten naar ZGP

Het aantal Friese ouderen neemt toe en wordt ouder, logischerwijs beïnvloed dit ook de zorgvraag. Figuur 2 laat een prognose zien van de ontwikkeling van het aantal cliënten, van nu tot en met 2035, verdeeld naar zorgzwaarte. Dit laat een verdubbeling van cliënten zien op ZGP5, 7 en 8 en een verdriedubbeling op ZGP 6.

VERWACHTING V&V-CLIËNTEN NAAR ZZP

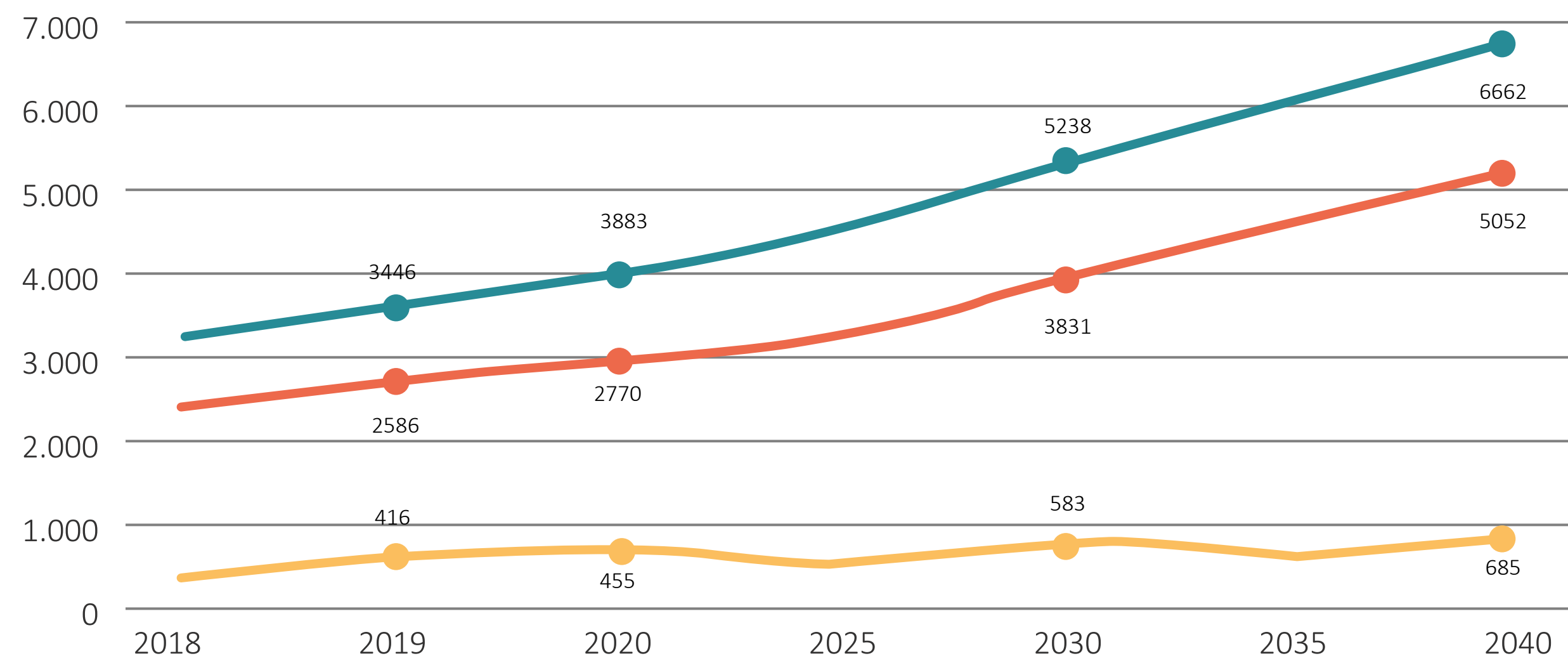

figuur 3.

Steeds zwaarder wordende zorgvraag

Figuur 3 maakt nog eens duidelijk dat zowel het aantal cliënten toeneemt over de komende decennia als de zwaarte van hun zorgvraag. Waar het aantal cliënten met een zorgvraag op ZZP 1-4 nagenoeg gelijk blijft, neemt het aantal cliënten met een zorgvraag op ZZP5 of hoger flink toe.

PROGNOSE ONTWIKKELING ZORGVRAAG AANTAL CLIËNTEN V&V

figuur 4.

Prognose cliënten naar zorgvraag

De V&V in Friesland telt in 2019 6.448 cliënten met elk een (combinatie van) zorgvraag. Figuur 4 laat een prognose zien van de ontwikkeling van het aantal cliënten, van nu tot en met 2040, verdeeld naar zorgvraag (grondslag).

Psycho-geriatrische zorgvraag

De groep cliënten met een psycho-geriatrische zorgvraag is en blijft in de toekomst de grootste groep cliënten. Het aantal groeit tot en met 2030 zo'n 52% (t.o.v. 2019) en nog eens zo'n 27% tot en met 2040.

Somatische zorgvraag

De tweede grote groep cliënten is die met een somatische zorgvraag. Het aantal groeit tot en met 2030 zo'n 48% (t.o.v. 2019) en nog eens 31% tot en met 2040.

Lichamelijke beperking

De groep cliënten met een lichamelijke beperking is fors kleiner dan de andere twee. Het aantal groeit tot en met 2030 zo'n 40% (t.o.v. 2019). en nog eens zo'n 17% tot en met 2040.

Arbeidsmarkt

Op basis van verschillende analyses zijn de verwachte tekorten en overschotten op de arbeidsmarkt voor de V&V in Friesland in kaart gebracht.

Basisscenario 2018-2022 (figuur 5.)

Het basisscenario berekent de arbeidsmarkt tekorten en overschotten door het verwachte zorggebruik (de zorgvraag) te vergelijken met de het verwachte zorgaanbod (zorgpersoneel). Dit scenario laat voor de periode 2018-2022 forse tekorten zien op de hogere niveaus: niveau 3 (verzorgende), niveau 4 (verpleegkundige) en niveau 6 (verpleegkundige).

Regionaal scenario 2018-2022 (figuur 6.)

Het regionaal scenario berekent de arbeidsmarkt tekorten en overschotten op basis van de kwaliteitsplannen van de V&V-organisaties waarin is aangegeven welk personeel zij verwachten) aan te nemen in de periode 2018-2022. Dit scenario laat tekorten zien op lagere niveaus: niveau 1 (zorghulp), niveau 2 (helpende) en niveau 4 (verpleegkundige).

Regionaal scenario 2020-2030 (figuur 6.)

In het regionaal scenario 2022-2030 is een prognose gemaakt van de verwachte tekorten en overschotten op basis van demografische

gegevens. Deze laat een minder snelle toename van tekorten zien t.o.v. voorgaande jaren namelijk zo’n 15%: van 813 in 2022 naar 941 in 2030. Redenen hiervoor zijn dat in de prognose vanuit wordt gegaan dat er 2021 geen kwaliteitsgelden meer worden ingezet, waardoor de tekorten van 2022-2030 minder sterk oplopen dan van 2017-2022. Daarnaast wordt de grootste vergrijzingsgolf na 2030 verwacht.

Wat betekent dit?

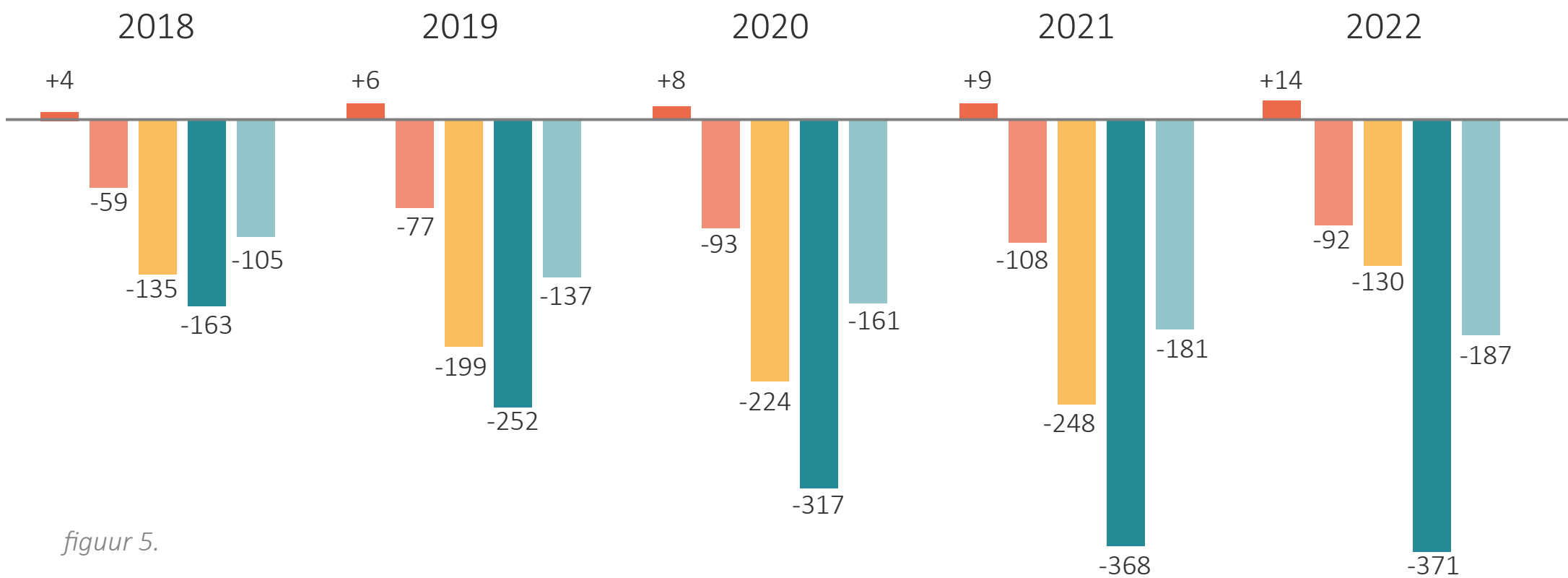
De arbeidsmarkt staat onder druk. Organisaties anticiperen hierop door functiedifferentiatie (taken herverdelen over de verschillende niveaus), nieuwe instroom (niveau 1 en 2) intern verder op te leiden en uitstroom te beperken (medewerkers te behouden).

Organisaties geven aan dat deze oplossingen niet voldoende zijn om het arbeidsmarkttekort op te vangen. Er zal op een fundamenteel andere manier gekeken moeten worden naar de inzet van personeel waarbij een aantal thema’s zijn: preventie, het opvangen van zorg en ondersteuning door de gemeenschap (mienskip) en de inzet van technologie.

VERWACHTE TEKORTEN (-) EN OVERSCHOTTEN (+) V&V FRIESLAND

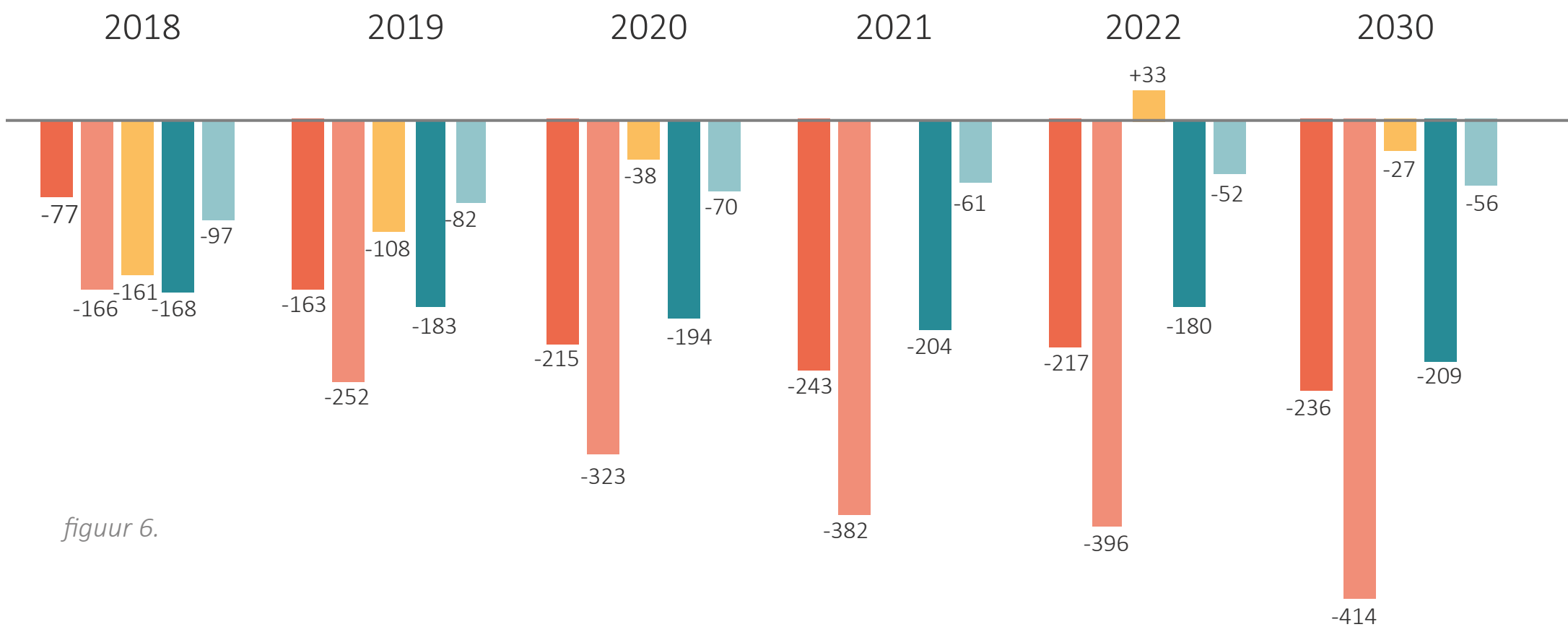
- Niveau 1 Zorghulp
- Niveau 2 Helpende Zorg en Welzijn
- Niveau 3 Verzorgende
- Niveau 4 Verpleegkundige
- Niveau 6 Verpleegkundige

BASISSCENARIO 2018-2022

figuur 5.

REGIONAALSCENARIO 2018-2022-2030

figuur 6.

3. Krachtig Verbindende Regiovisie.

ONS BEELD VAN HET TOEKOMSTIG ZORGLANDSCHAP

Op basis van alle feiten en inzichten die zijn verzameld hebben we samen met de bestuurders, managementteams, zorgprofessionals en cliëntenraden van de verschillende VV(T) organisaties een visie geformuleerd... ons beeld van de samenleving en het zorglandschap in Friesland in 2030.

Bekijk nu onze film!

Liever ons verhaal lezen?

Klik hier!

WE STAAN VOOR EEN ENORME OPGAVE.

Het afgelopen decennium is het aantal ouderen in Friesland gegroeid van 95.000 naar 125.000. De komende jaren groeit dit met nog 45% naar 190.000 ouderen.

Mensen worden ouder, krijgen meer beperkingen, specifieke zorgvragen en blijven langer thuis wonen. We zien een toenemende krapte aan mensen en middelen om te voorzien in deze toenemende zorgvraag. Hierdoor ontstaan lange wachtlijsten, hebben veel ouderen geen toegang tot de juiste zorg en stukt de doorstroming tussen thuis, ziekenhuis, verpleeghuizen en thuiszorg. Kortom: de positie van ouderen en de zorg voor ouderen in onze samenleving staat onder druk.

De ouderenzorgorganisaties in Friesland hebben het initiatief genomen om, samen met de andere zorg en ondersteuningsorganisaties, overheden, het zorgkantoor en de werkgeversorganisatie, deze uitdagingen aan te gaan.

De urgentie is hoog, als Friese samenleving staan we voor een enorme opgave. We hebben een gezamenlijke visie op de toekomst ontwikkeld en roepen op tot intensieve samenwerking om deze te realiseren.

1. De Friese bevolking verandert

Friesland kent een krimpend aantal inwoners. Jongeren verlaten de provincie, de beroepsbevolking wordt kleiner en we zien een toename aan ouderen. De ouderen wonen vaker alleen. Vooral op het platteland en de Wadden, zien we dat door de krimp voorzieningen als winkels, bibliotheken, scholen en banken verdwijnen. De ouderen zijn dan ook steeds meer afhankelijk van mensen in hun directe omgeving. We zien we dat Friese ouderen vanaf 75 jaar nu al meer gebruik maken van zorg. Dit neemt in de komende jaren alleen maar toe. **De vraag voor de toekomst: hoe blijven we kwalitatief goede en betaalbare zorg bieden aan de ouderen in Friesland?**

2. In 2030 zijn we goed geworden in ouder worden

We weten beter wat we moeten doen om ons lichaam én onze geest **gezonder, sterker en vitaler** te houden. Door preventie en gezondheidsprogramma's weten de Friese ouderen beter hoe ze zich kunnen voorbereiden om vitaler en zelfstandiger te blijven op hun oude dag.

3. De medische wetenschap blijft zich ontwikkelen

Veel aandoeningen die onbehandelbaar waren, kunnen nu verholpen worden of zijn chronische ziekten geworden. Daardoor blijven mensen langer vitaal en langer zelf thuis wonen.

4. Technologie helpt ons vooruit

Onze woon- en leefomgeving kent slimme technologie die onze zelfstandigheid, veiligheid en ons comfort verhoogd. Het vergemakkelijkt communicatie met ons sociale netwerk en met zorg- en hulpverleners. **Slimme technologische oplossingen zijn onderdeel geworden van de zorg. Het verbetert de kwaliteit van zorg, werkt arbeidsondersteunend en kan helpen de schaarste aan arbeidskrachten op te vangen en de werkdruk van medewerkers te verminderen.**

Voor de ouderen draagt technologie bij aan 'kwaliteit van leven' door onder andere meer bewegingsvrijheid, langer meer zelfstandigheid, ondersteuning in de dagstructuur en meer sociale contacten.

1

2

3

4

5

6

5. Friesland kent een grote diversiteit aan ouderen, elk met andere behoeften en mogelijkheden

Een groot deel van hen is in de eigen regio. Deze generatie heeft financiële ruimte, toegang tot informatie en zorgt voor een groot deel zelf voor de oudedagsvoorziening, wil, en kan dit thuis doen. Ze nemen meer en meer de regio over hun eigen gezondheid, hun leven en hun levenseinde. We zien in Friesland ook een grote groep minder zelfredzame ouderen die worden geconfronteerd met vervreemding, eenzaamheid en afhankelijkheid.

Naast deze tweedeling hebben we te maken met een **groeïende groep ouderen met een complexere zorgvraag**. Zij moeten leren leven met zware beperkingen en hebben intensieve zorg nodig. **Voor al deze kwetsbare ouderen hebben we als samenleving en als ouderenorganisaties een belangrijke verantwoordelijkheid.**

6. Het zorglandschap is aanmerkelijk verandert

Veel ouderen blijven in hun eigen gemeenschap naarmate zij ouder worden. Ze blijven thuis met behulp van woningaanpassingen en technologie of verhuizen naar een geschikte woonvorm of woongemeenschap in hun omgeving. Een klein deel verhuist naar een expertisecentrum voor specialistische zorg.

De ouderenzorg organiseert zich vanuit de Friese kernen:

- **Lokaal:** buurtgerichte zorg voor de ouderen in de directe omgeving
- **Regionaal:** woonzorgconcepten met optimale veiligheid en vrijheid voor mensen met een zorgvraag zoals bijvoorbeeld dementie
- **Bovenregionaal:** expertisecentra die specialistische, complexe zorg bieden

Om flexibel in te kunnen spelen op de zorgvragen en behoeften werken we samen met andere organisaties toe naar een sterk formeel én informeel zorg- en ondersteuningsnetwerk in Friesland.

Vanuit onze **‘deskundigheid op het gebied van ouder worden’** hebben we aansluiting en samenwerking gezocht met andere specialisten en dienstverleners zoals de Friese

gemeenten, ziekenhuizen, thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, revalidatiecentra, huisartsen, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties om de formele en informele zorg en ondersteuning in de gemeenschap op elkaar aan te sluiten. Met name de **samenwerking met het netwerk rond de oudere:** de familie, naasten en vrijwilligers, is essentieel om dit doel te bereiken.

7. Gemeenschapszin

In 2030 zijn de ouderen dus nog meer aangewezen op de mensen in hun omgeving. We hebben hier een streepje voor omdat gemeenschapszin in onze genen zit... wij noemen dat mienskip. Nu al doen in Friesland meer mensen vrijwilligerswerk dan in welke andere provincie. De gemeenschap zorgt voor elkaar, kijkt om naar elkaar.

In Friesland wonen namelijk veel **Betrokken senioren** die voldoening halen uit het helpen van anderen en het doen van vrijwilligerswerk. Ook zien we veel **Sociale dorpelingen**, die precies weten wat er in de buurt gebeurt en een oogje in het zeil houden.

8. Samenredzaamheid en buurtplatforms

In Friesland faciliteren we actief het formele en informele zorg- en ondersteuningsnetwerk. Naast de traditionele sociale media zijn nieuwe, digitale ‘buurtplatforms’ ontstaan. Op deze buurtplatforms vinden hulpvragers, aanbieders, vrijwilligers en buurtbewoners elkaar voor huishoudelijke-, mobiliteits-, vitaliteits- en sociale en zorgvragen.

Ouderen krijgen daardoor inzicht in de mogelijkheden voor hulp en zorg en bepalen zelf wat zij wanneer nodig hebben.

De data en informatie die we verzamelen dankzij de digitale buurtplatforms, geven ons kennis en inzichten over behoeften van de ouderen: overeenkomsten en verschillen op regionaal en lokaal niveau.

1

2

3

4

5

6

9. Regie en coördinatie over de cliëntreis

In 2030 zien we veel verschillende woon-, welzijns- en zorgconcepten vanuit particuliere-, commerciële en maatschappelijke initiatieven. Dit maakt het zorglandschap rijker, maar ook meer gefragmenteerd. Hierdoor is het voor veel ouderen moeilijk om de weg te vinden naar de **juiste zorg en ondersteuning**.

Daarom hebben we als aanbieders ‘coördinatie vanuit de cliënt’ gerealiseerd. We bieden objectieve informatie en advies aan ouderen en hun naasten over de mogelijkheden in zorg en ondersteuning. Zo maken we de cliëntreis **transparant en eenvoudig** en behouden de ouderen de regie.

10. De nieuwe generatie zorgprofessionals

We hebben, gezien de verwachte uitstroom in de komende 10 jaar, nog een grote uitdaging op het gebied van arbeidsmarkt.

We streven naar voldoende, enthousiaste en betrokken zorgprofessionals met kennis, kunde en affiniteit op het gebied van zorg, welzijn en technologie. Ook bestaat het medewerkersbestand in de toekomst voor een belangrijk deel uit ouderen zelf die vanuit hun passie en mogelijkheden hun steentje blijven bijdragen in het arbeidsproces.

Nog meer dan nu, ligt de nadruk in 2030 op het faciliteren van ouderen vanuit hun eigen zelfstandigheid, binnen hun eigen netwerk en gemeenschap. We voegen enkel de zorg en ondersteuning toe die nodig is om dit zoveel mogelijk in stand te houden en doen dit in samenwerking met andere organisaties.

De hele kwetsbare en zieke ouderen behoeven intensieve zorg, waarop we nog meer expertise zullen ontwikkelen en kennis met elkaar zullen delen.

11. Het zorglandschap in Friesland is veranderd

Wij als ouderenzorgorganisaties van Friesland voelen ons verantwoordelijk voor de Friese samenleving en de ouderen.

Krachtig Verbindend Doel:

“Met ‘onze deskundigheid op het gebied van ouder worden’ werken we samen met organisaties binnen én buiten de zorg om een sterk zorg- en ondersteuningsnetwerk te realiseren voor de ouderen in Friesland. Onze ambitie is om duurzame ouderenzorg te realiseren: kwalitatief goede en betaalbare zorg voor de ouderen en hun families in Friesland.”

4. Leidende thema's in de Regiovisie.

Onze Krachtig Verbindende Regiovisie Friesland werkt richtinggevend voor de wijze waarop wij als individuele organisaties invulling geven aan onze activiteiten en de wijze waarop wij met elkaar samenwerken om deze ambitie te realiseren.

De Regiovisie gaat uit van zes leidende thema's waar we vanuit horizontale samenwerking (de V&V-organisaties onderling) en verticale samenwerking (de verschillende zorg- en lefaanbieders in de regio) invulling aan gaan geven.

4.1 LEIDENDE THEMA'S VANUIT DE CLIËNTREIS

Vanuit de regiovisie hebben we zes leidende thema's gedefinieerd:

1. Preventie en vitaliteit

De zorgketen zal meer stimulerend moeten zijn op een gezonde levensstijl en het verhogen van welzijn om uiteindelijk de zorgvraag en daarmee kosten van de zorg te laten dalen.

Hoe kunnen we de Friese burger ondersteunen in het fit en vitaal blijven?

2. Anticiperen op het ouder worden

Het merendeel van de ouderen denkt niet en bereid zich niet voor op het ouder worden en treft als gevolg geen maatregelen treffen om langer zelfstandig te wonen met de juiste ondersteuning en zorg.

Hoe zorgen we dat ouderen zichzelf voorbereiden op het ouder worden? Welke informatie, voorlichting en handvatten zijn hiervoor nodig? Hoe bereiken we de ouderen van morgen?

3. Samenredzaamheid, sociale omgeving, wonen

Door het toenemende aantal ouderen, dat met meer beperkingen langer thuisblijft, verandert onze maatschappij. De zorg wordt schaarser en minder vanzelfsprekend, er wordt een groter beroep gedaan op de samenleving.

Hoe creëren we een samenleving waarin ouderen langer thuis kunnen blijven wonen en onderdeel blijven van de maatschappij? Hoe ziet die samenleving eruit als het gaat om 'wonen', 'formele en informele zorg' en 'omzien naar elkaar' (ofwel mienskip)?

4. Eigen regie en coördinatie

Ouderen moeten de weg vinden in het steeds meer versnipperde zorg- en welzijnslandschap. Dit vraagt om eigen regie en coördinatie over hun eigen 'cliëntreis'.

Hoe maken we de keuzes in zorg en ondersteuning transparant en eenvoudig? Hoe ondersteunen we de ouderen in het maken van (acute) keuzes?

Preventie: 'positive health' en vitaliteit

Anticiperen op het ouder worden en verwachtingen

Informatie, voorlichting en sociale kaart

Samenredzaamheid, sociale omgeving en wonen

Mienskip

Eigen regie en coördinatie in een gefragmenteerd zorg- en leeflandschap

Coördinatie en regie

Rollen en regie van zorg- en leefaanbieders: horizontaal en verticaal
Rol en regie in financiële stromen

Arbeidsmarkt en (regionaal) werkgeverschap
Capaciteit, (nieuwe) manieren van werken, voldoende opgeleid personeel

5. Rollen en regie zorg- en leefaanbieders.

Om een sterk formeel en informeel zorgnetwerk te organiseren voor alle ouderen in Friesland is samenwerking nodig op twee manieren: horizontaal (de V&V-organisaties onderling) en verticaal (de verschillende zorg- en leefaanbieders in de regio).

Hoe organiseren we met elkaar de juiste zorg op de juiste plaats en sluiten we beter op elkaar aan? Hoe laten we financieringsstromen hierin ondersteunend zijn?

6. Arbeidsmarkt en (regionaal) werkgeverschap

Om nu en in de toekomst zorg beschikbaar te houden hebben we voldoende personeel te werven, op te leiden en te behouden. Daarnaast zullen we op nieuwe moeten werken om 'meer met minder' mensen en middelen te realiseren.

Hoe benutten de beschikbare capaciteit in de zorgsector? Hoe werken we op nieuwe manieren om kwaliteit te verbeteren, schaarste te verminderen en werkdruk te verlichten? Hoe werven/behouden we voldoende, opgeleid personeel?

1

2

3

4

5

6

5. Hoe zetten we stappen naar 2030?

We hebben onze visie en leidende thema's vertaald naar een aantal concrete projecten.

Zorggroep Sint Maarten	Zorggroep Liante	t' Zuider Stee	Noorderbreedte
Hof en Hiem	Leppenhiem	Meriant	KwadrantGroep
ZuidOostZorg	Zienn Friesland	Patyna	Zorgcentrum het Bildt
Bos en Meerzicht	Interzorg Groep	Valuas Zorggroep	

1

2

3

4

5

6

5. HOE ZETTEN WE STAPPEN NAAR 2030?

We hebben onze visie en leidende thema’s vertaald naar een aantal concrete projecten.

We blijven onze maatschappelijke agenda ontwikkelen met nieuwe initiatieven om ons hogere doel na te streven: duurzame ouderenzorg realiseren: kwalitatief goede en betaalbare zorg voor de ouderen en hun families in Friesland.

- Zorggroep Sint Maarten
- Zorggroep Lianté
- Hof en Hiem
- Leppenheim
- ZuidOostZorg
- Zienn Friesland
- Bos en Meerzicht
- Interzorg Groep
- t’ Zuider Stee
- Noorderbreedte
- Meriant
- KwadrantGroep
- Patyna
- Zorgcentrum het Bildt
- Valuas Zorggroep

SAMEN VERANTWOORDELIJK VOOR VEILIGHEID (2020-2021)

RESULTAAT:

OPTIMALE SAMENWERKING

Ontwikkeling scholing en infectiepreventie voor alle V&V-organisaties in samenwerking met GGD Fryslan.

HOE REALISEREN WE DIT?

- Structureel RONA overleg met alle Friese zorgaanbieders
- Ondersteunen Coronatesten met ketenpartners
- Expertiseteam voorkomen en indammen corona virus voor VVT-, GZ- en GGZ-instellingen
- Covid-Coach opleidingen
- Masterclasses en trainingen infectiepreventie

Betrokken organisaties: Alle V&V-organisaties - GGD Fryslan

TRANSITIEOPGAVE ZORGVASTGOED FRIESLAND (2021)

GEWENST RESULTAAT:

Zorgvastgoed gericht op kwaliteit van leven en persoonsgerichte zorg

HOE REALISEREN WE DIT?

- Inzicht in gap tussen vraag en aanbod
- Regionale investeringsagenda
- Schaalbaar model dat in gehele regio Friesland ingezet kan worden
- Transitieopgave per zorgaanbieder vaststellen op basis van gelijkblijvend marktaandeel

Betrokken organisaties: KwadrantGroep en Noorderbreedte, Patyna
Stakeholders: Zorgkantoor, alle V&V-zorgaanbieders, gemeenten, regionale en landelijke woningcorporaties

COÖRDINATIE TIJDELIJK VERBLIJF EN SAMENWERKEN WET ZORG EN DWANG (2021)

GEWENST RESULTAAT:

Cliënt snel op je juiste plek bij een crisissituatie door Provinciaal coördinatiepunt voor alle vormen van tijdelijk verblijf

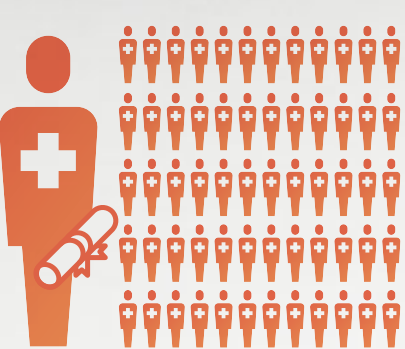
HOE REALISEREN WE DIT?

- Samenwerken binnen de Wet zorg en Dwang
- Maximale veilige vrijheid binnen de verpleeghuizen in Fryslân
- WLZ-crisis onderdeel van de triage voor vervolgzorg
- Inzicht in capaciteit en doorstroombelasting van WLZ-crisisbedden

Betrokken organisaties: Noorderbreedte, Patyna, ZuidOostZorg, KwadrantGroep, Patyna, Meriant en GGZ Friesland.
Stakeholders: Zorgkantoor Friesland, gemeenten en huisartsen

OP STAP (2019)

RESULTAAT:

50 OPSTAPPERS

Meer bevoegd en bekwaam personeel in onze verpleeghuizen door het opleiden en plaatsen van 50 zij-instromers

HOE REALISEREN WE DIT?

- Leerwerktraject ontwikkeld in samenwerking met ROC Friese Poort
- 50 'Op Stappers' opgeleid
- Minder uitval van oudere medewerkers met 'Op Stappers'
- Iedere deelnemende organisatie heeft minimaal 10 'Op Stappers' opgeleid en geplaatst

Betrokken organisaties: Patyna - Leppehiem - Zorggroep Sint Maarten - ZuidOostZorg

6. Bijlagen.

*Wilt u zich meer verdiepen in ons onderzoek?
Duik er in!*

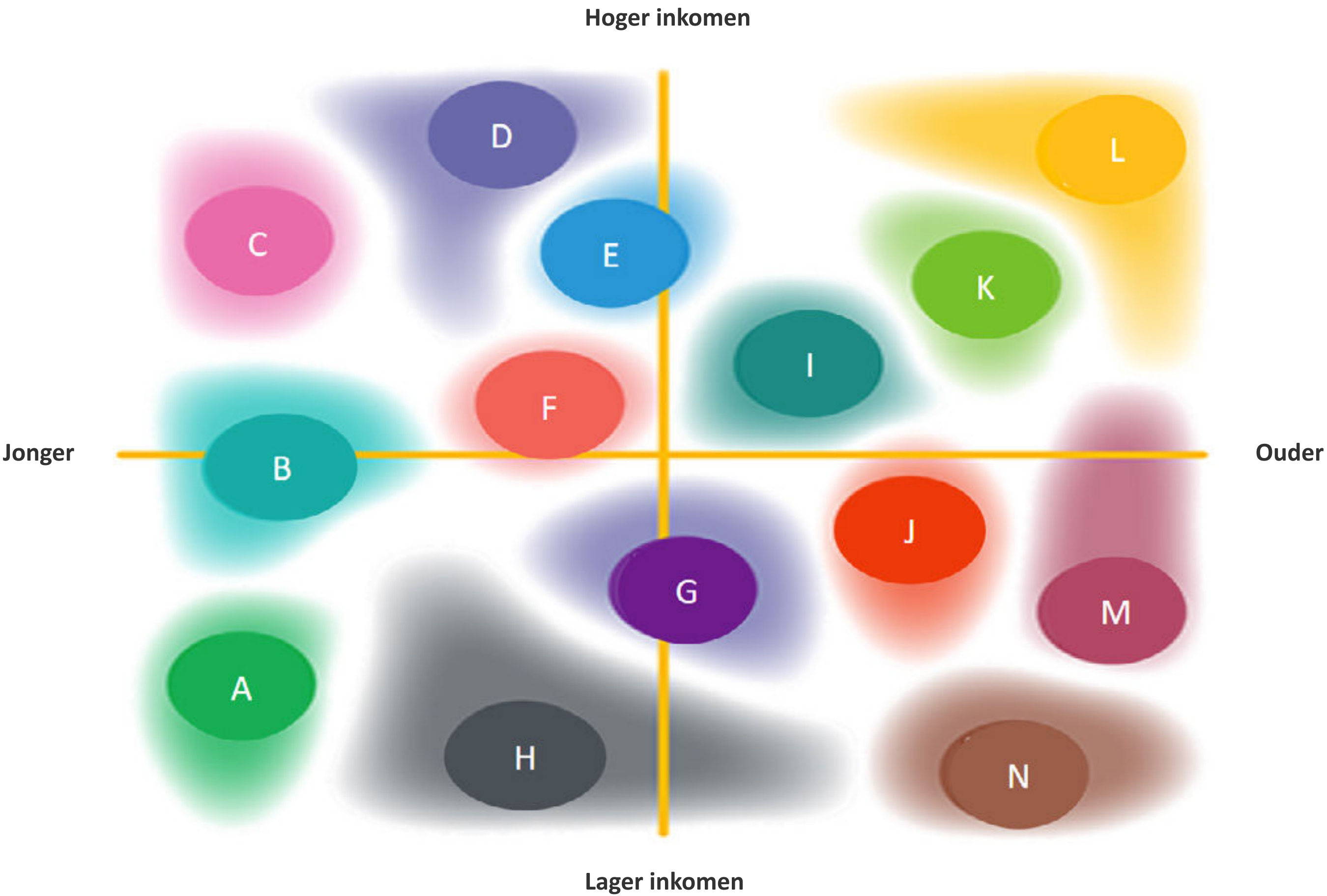
LEVENSTIJLEN

Bij het ontwikkelen van de Krachtig Verbindende Regiovisie Friesland is gebruik gemaakt van het segmentatiemodel Geotypen.

Dit model is gebaseerd op ‘Geotypen-data’. Dit segmentatiemodel identificeert en classificeert alle 7,9 miljoen huishoudens in Nederland in 14 herkenbare levensstijl-groepen. Met gebruik van meer dan 160 databronnen, geeft dit model een duidelijk beeld van beeld van huishoudens voor wat betreft hun socio-demografische en economische kenmerken, levensstijl en (bestedings)-gedrag.

Deze levensstijl-groepen zijn verdeeld over het Geotypen-model. Dit model kent twee assen: de leeftijds-as (horizontaal) en een inkomens-as (verticaal). De oudere groepen zie je aan de rechterkant van het model: groep I t/m M.

Bronnen:

- A** Modale sportfanaten
- B** Online netwerkers
- C** Ambitieuze trendvolgers
- D** Ondernemende internetgezinnen
- E** Eigenzinnige computerfanaten
- F** Huiselijke families
- G** Gezinsgerichte voordeelzoekers
- H** Budget gedreven huurders
- I** Behoudende weldoeners
- J** Actieve vijftigplussers
- K** Creatieve milieuliefhebbers
- L** Intellectuele cultuurliefhebbers
- M** Betrokken senioren
- N** Traditionele dorpelingen

1 LEEUWARDEN

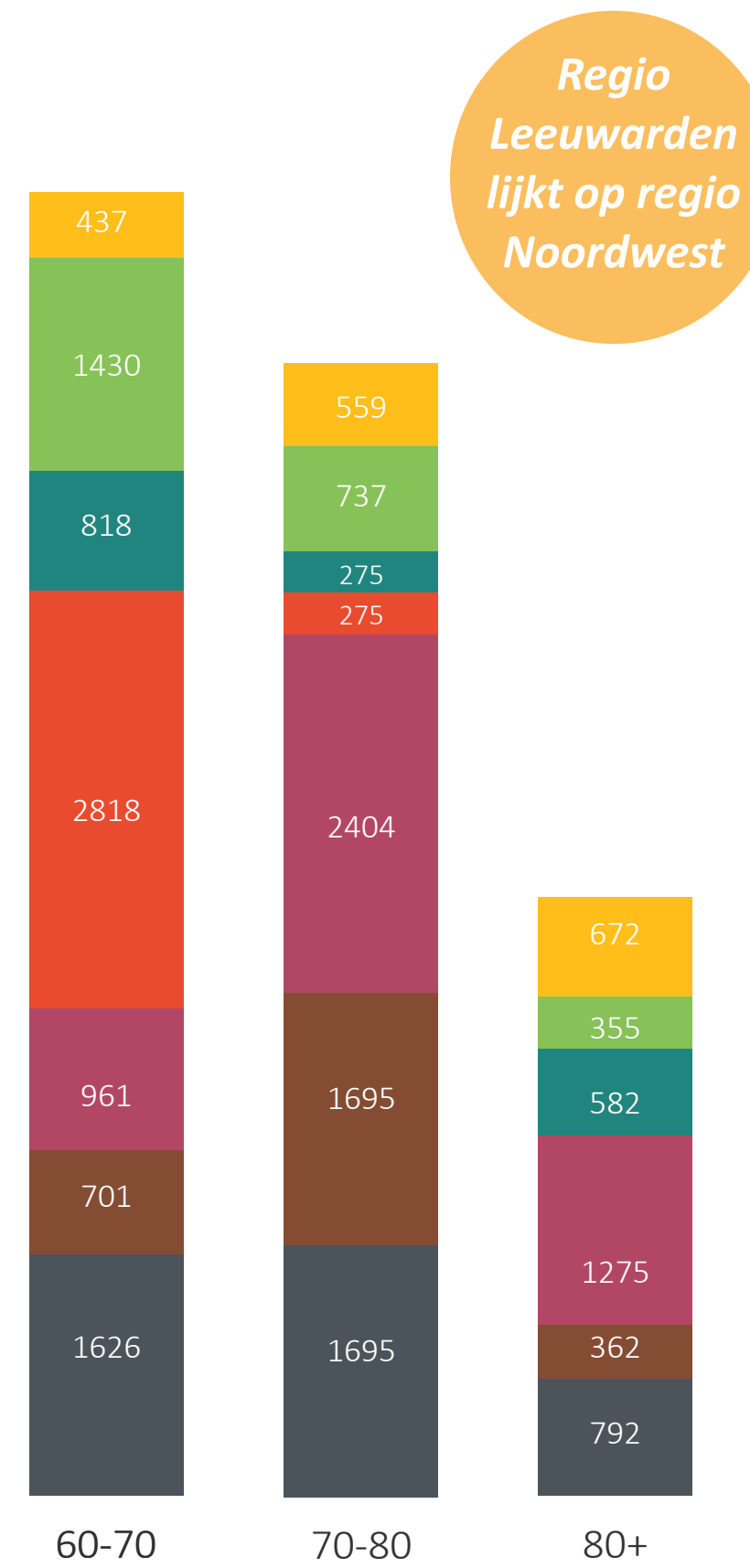
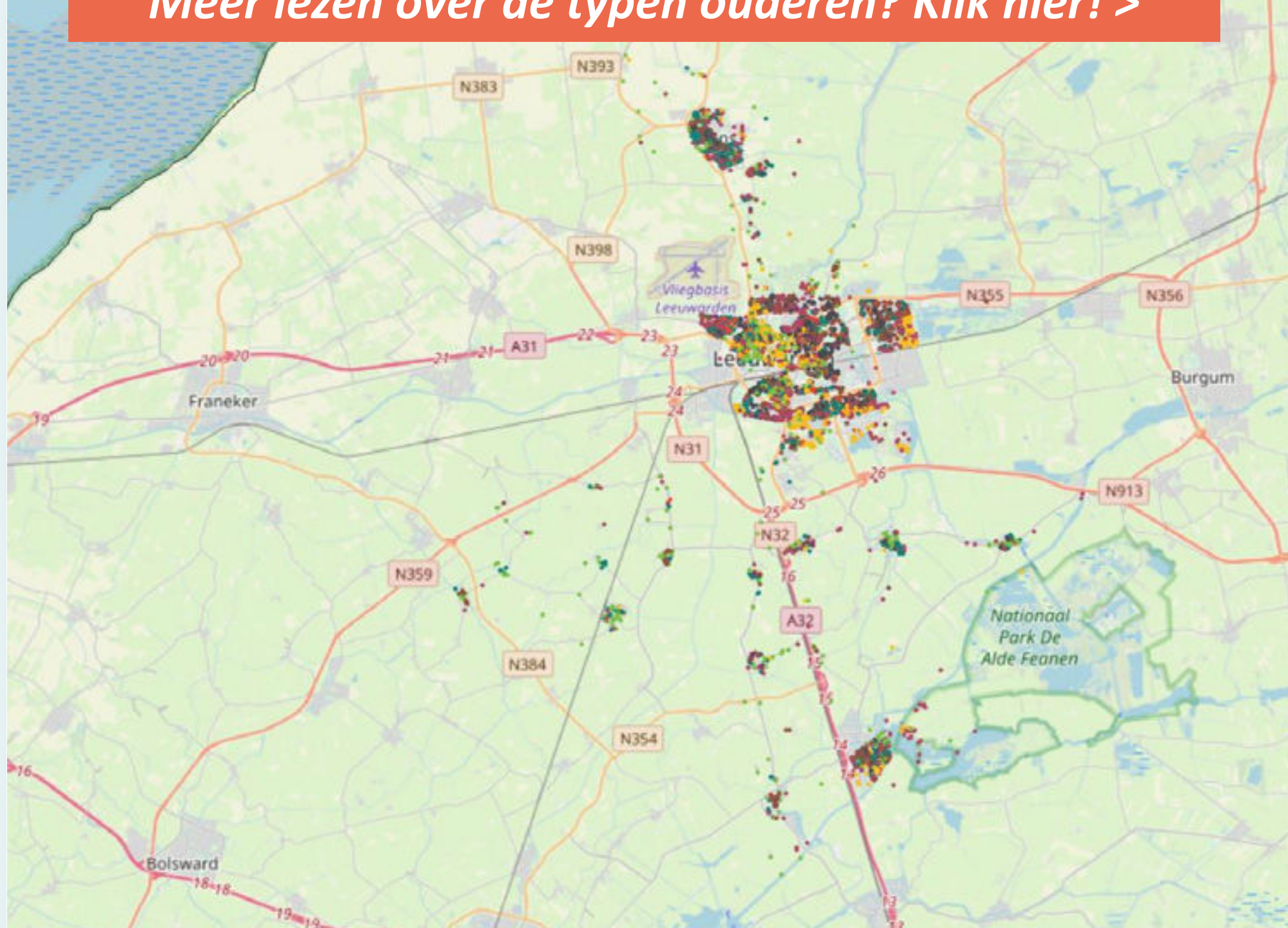
VEEL VERSCHILLENDE TYPEN OUDEREN

Waar we in de meeste regio's twee of drie typen ouderen zien, zien we er in regio Leeuwarden maar liefst zes! We zien deze ook in de toekomst blijven bestaan. De huidige 70-80-jarigen hebben ook dit profiel. De groep huidige 60-70-jarigen is nog meer divers, naast de zes bestaande typen zien we ook een nieuwe grote groep 'Actieve vijftigplussers'.

Aantal huishoudens van 75 jaar en ouder, verdeeld over de levensstijltypen

- 13,7% Intellectuele cultuurliefhebbers
- 9,5 % Creatieve milieuliefhebbers
- 10,8% Behoudende weldoeners
- 1,7% Actieve vijftigplussers
- 33% Betrokken senioren
- 16,2% Sociale dorpelingen
- 14,8% Budget gedreven huurders

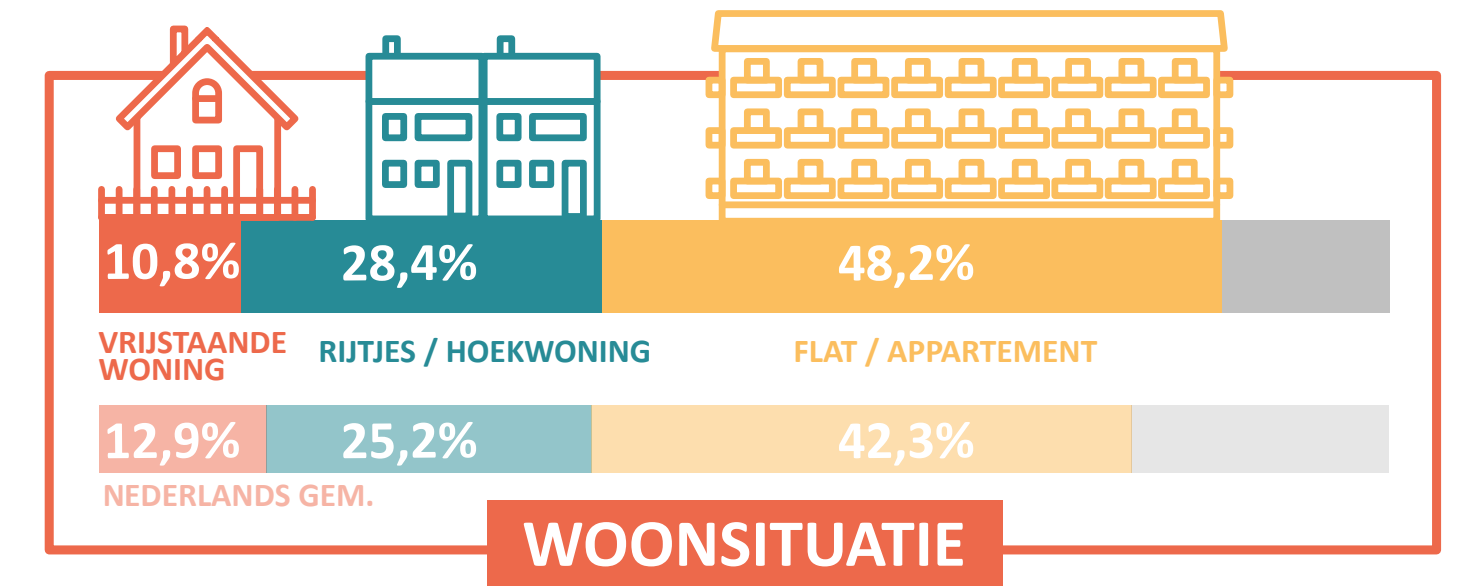
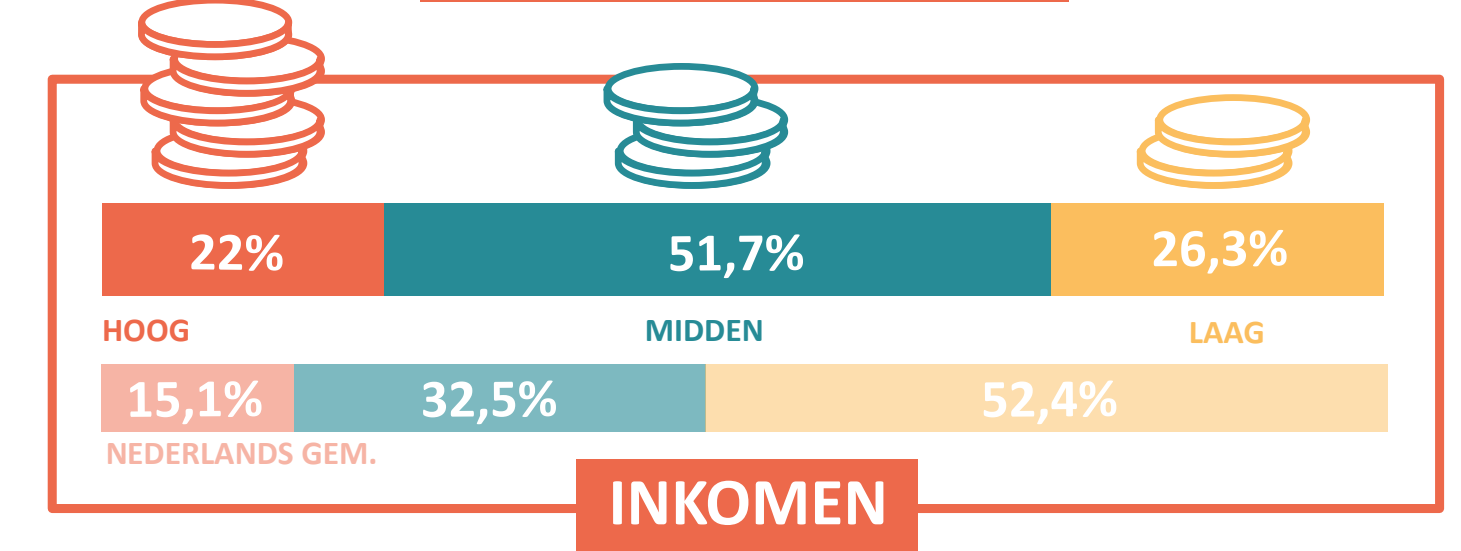
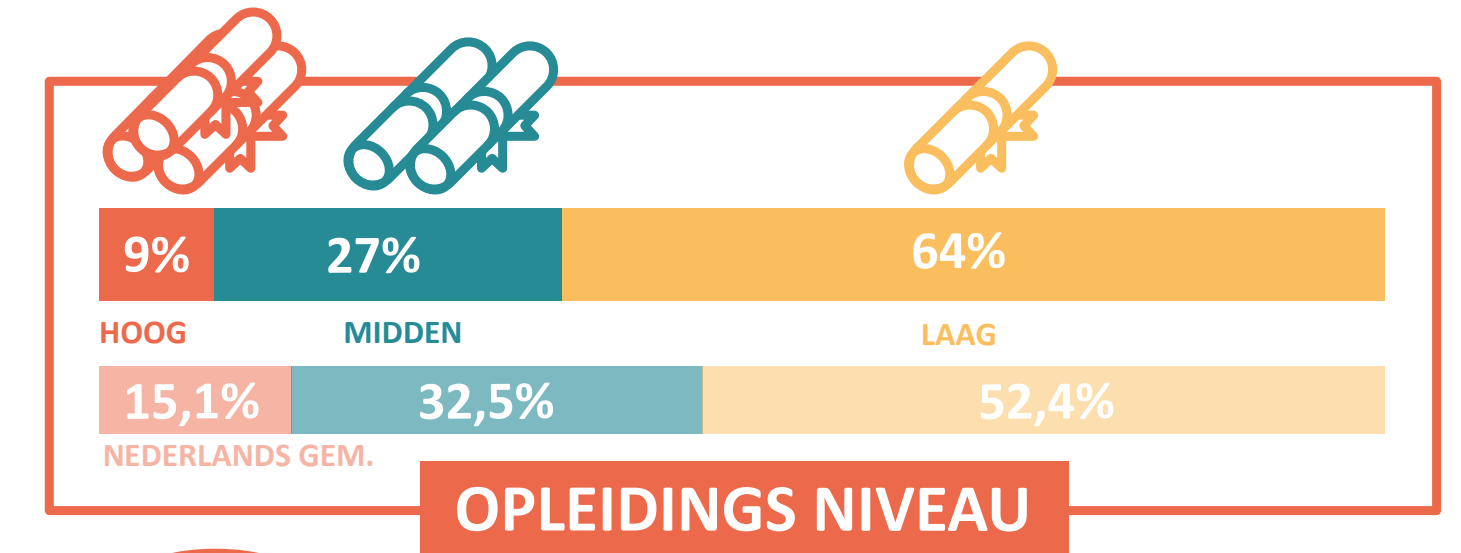
[Meer lezen over de typen ouderen? Klik hier! >](#)

Regio Leeuwarden lijkt op regio Noordwest

AANTALLEN OUDEREN

In Leeuwarden vinden we 6.793 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ook zien we meer alleenstaande ouderen (61,4%) dan paren (28,6%). In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijdsklassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOONKENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn de Leeuwardenaren vaker laagopgeleid en hebben ze vaker een lager tot gemiddeld inkomen. Zo'n 55% van deze huishoudens woont in een huurwoning. De oudere Leeuwardenaar woont vaker in een flat (48,1%), rijtjeshuis (17,6%), hoekwoning (10,7%) of vrijstaande woning (10,7%). Van deze woningen is 9,6% bestempeld als 'seniorenwoning'.

2

NOORWEST FRIESLAND

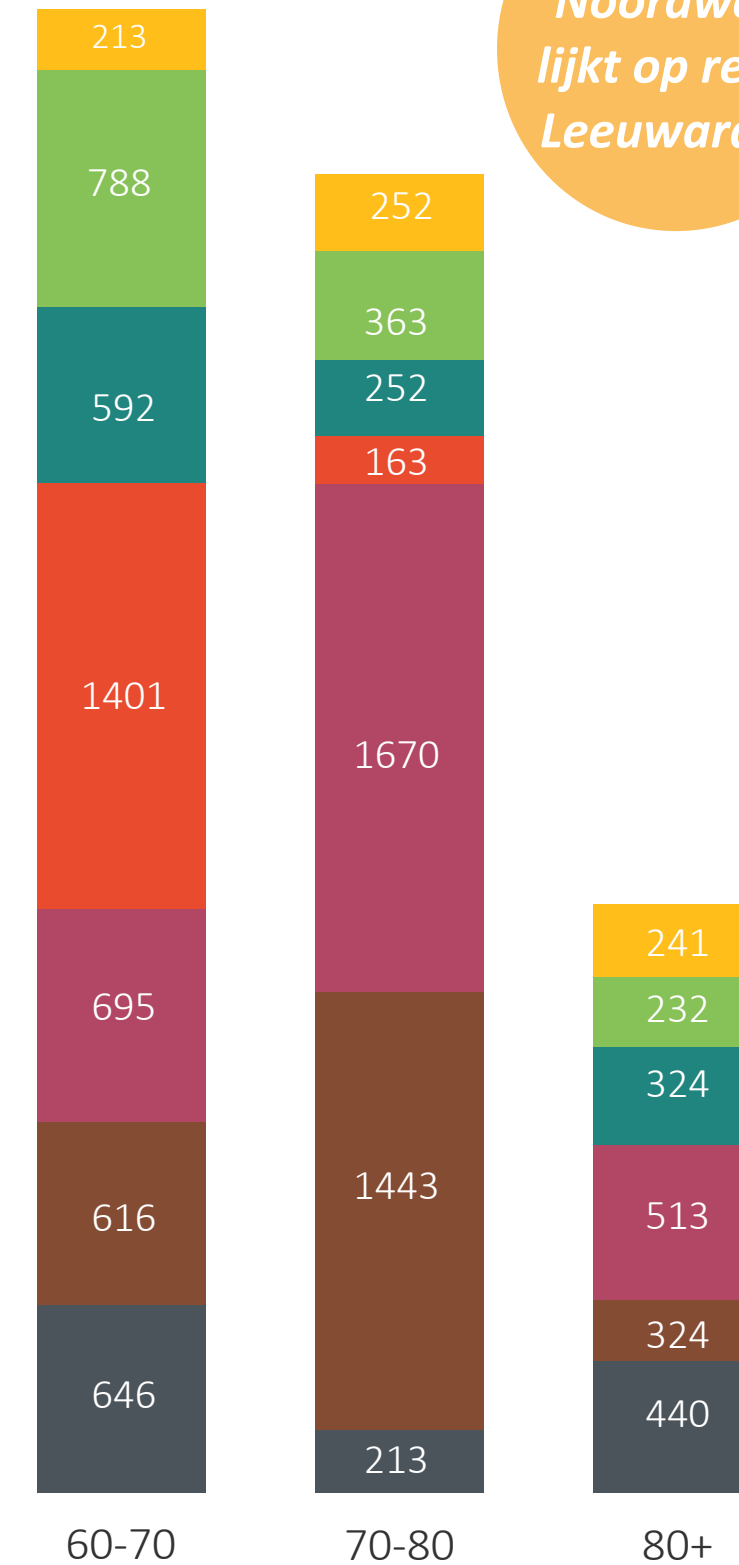
VOORAL VEEL BETROKKEN SENIOREN

Net als in de subregio Leeuwarden zien we in noordwest Friesland zes typen ouderen. We zien deze ook in de toekomst blijven bestaan maar dat bij de huidige 70-80-jarigen het aantal Betrokken senioren en Sociale dorpelingen groter wordt. De huidige 70-80-jarigen hebben ook dit profiel. De groep huidige 60-70-jarigen is nog meer divers, we ook een nieuwe grote groepen 'Creatieve milieuliefhebbers' en 'Actieve vijftigplussers'.

Aantal huishoudens van 75 jaar en ouder, verdeeld over de levensstijltypen

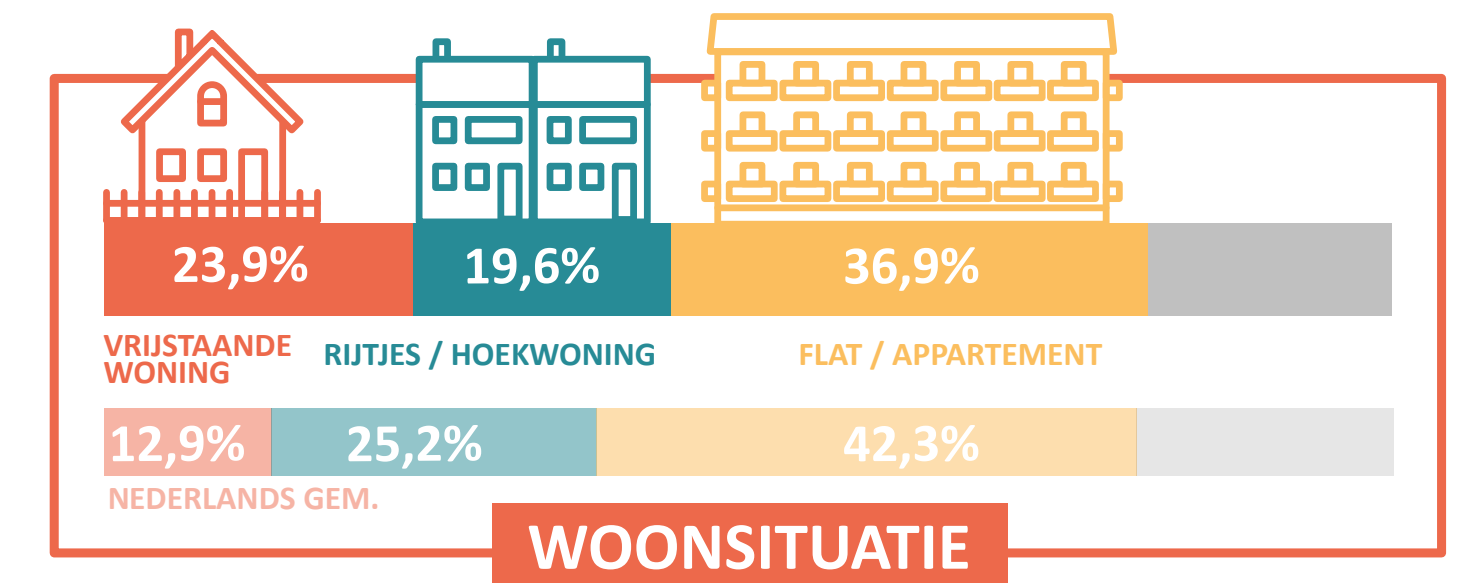
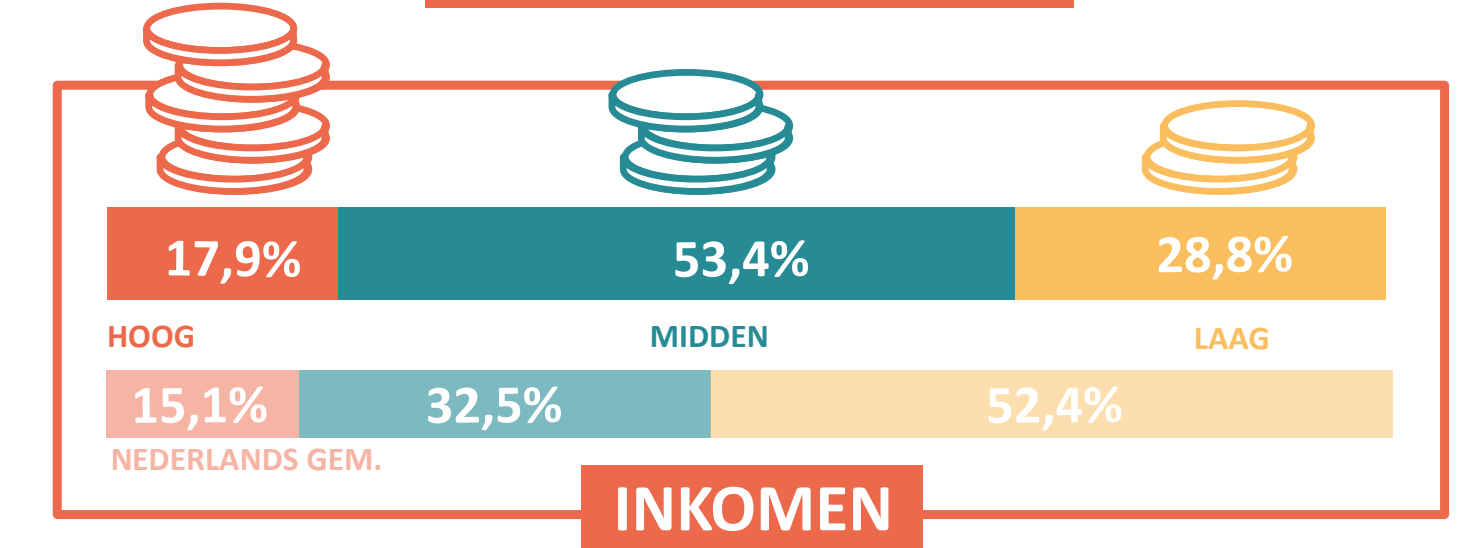
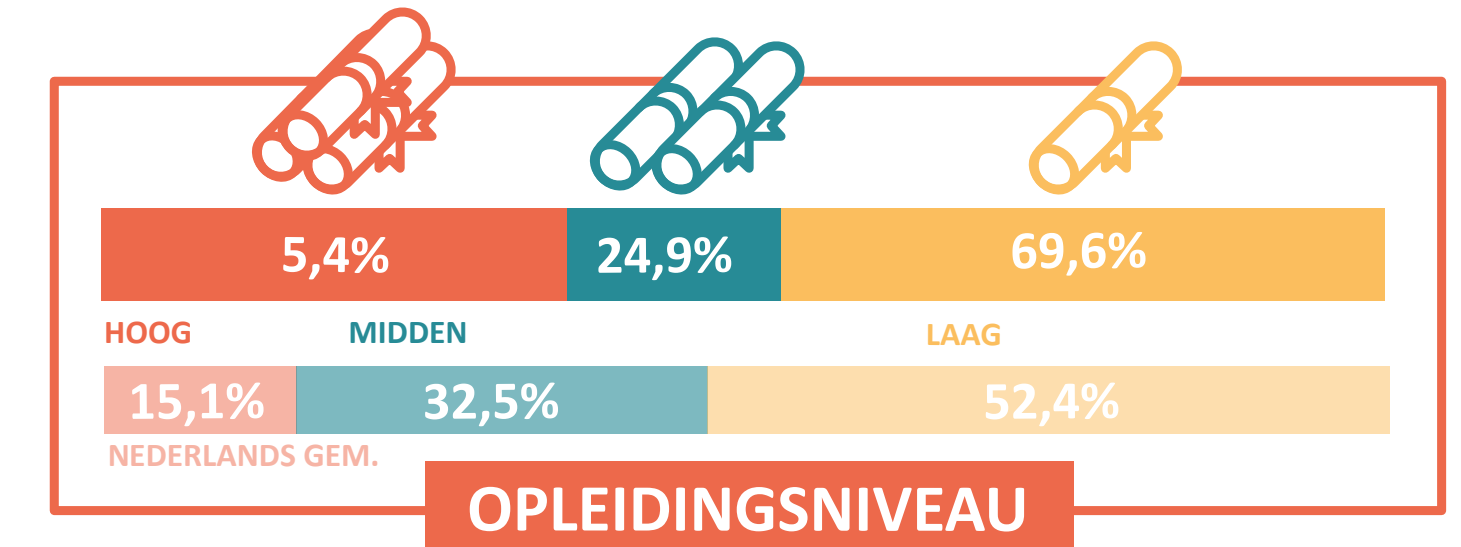
- 9,3% Intellectuele cultuurliefhebbers
- 10,2% Creatieve milieuliefhebbers
- 10,7% Behoudende weldoeners
- 0,4% Actieve vijftigplussers
- 27,9% Betrokken senioren
- 22,9% Sociale dorpelingen
- 13,4% Budget gedreven huurders

Meer lezen over de typen ouderen? Klik hier! >

AANTALLEN OUDEREN

Noordwest Friesland telt 3.921 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ook zien we meer alleenstaande ouderen (55,7%) dan paren (44,3%). In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijdsklassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOON-KENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en veel vaker een laag inkomen. Het grootste gedeelte woont in een huurwoning (55%) en vaker in een vrijstaande woning (23,9%) of twee-onder-een-kapwoning (19,6%). Ook zien we dat een derde in een flat of appartement woont (36,9%). Zo'n 5,2% van de ouderen woont in een woning bestempeld als 'seniorenwoning'.

NOORDOOST FRIESLAND

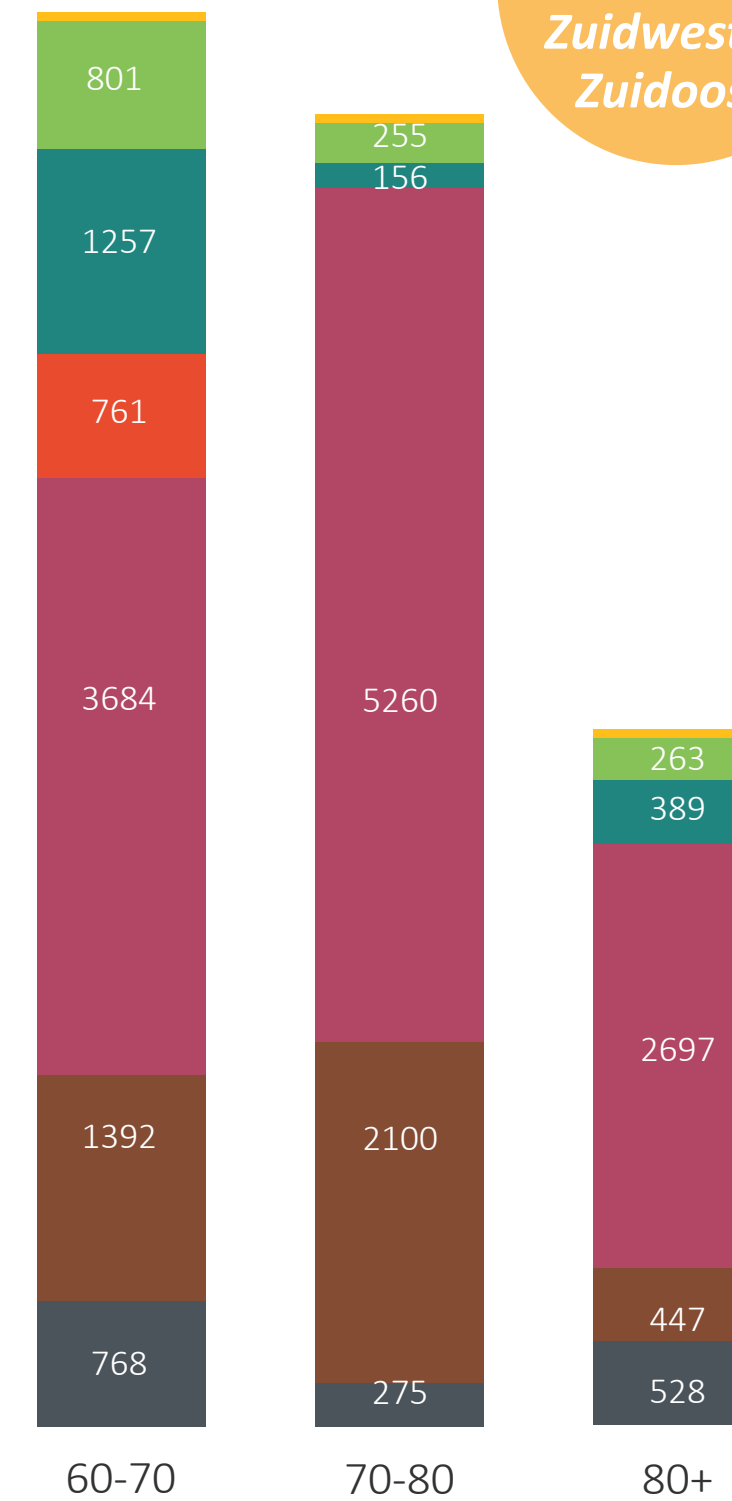
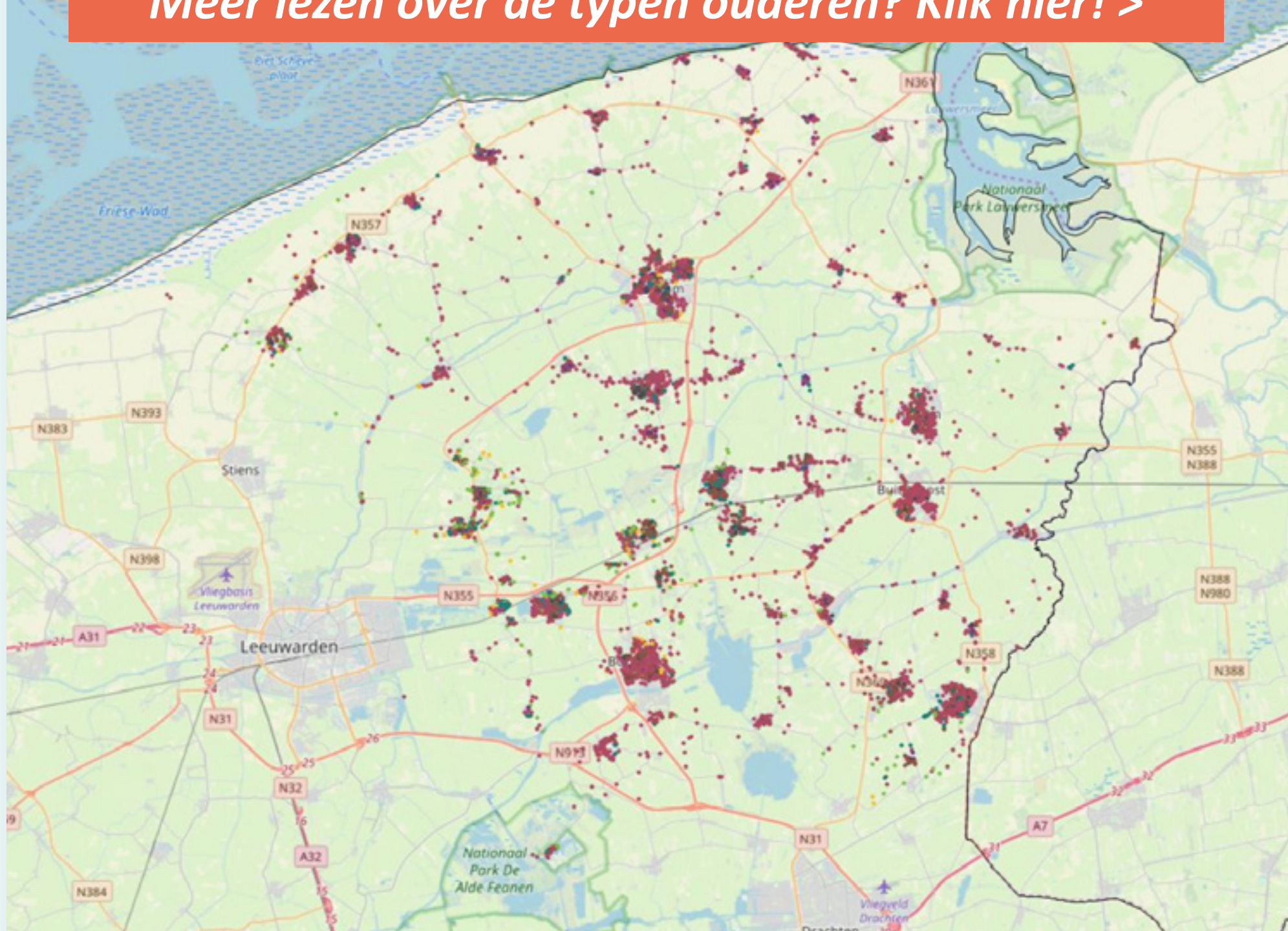
VOORAL VEEL BETROKKEN SENIOREN

Zo'n twee op de drie 75+'ers in Noordoost Friesland heeft het profiel van de Betrokken Senioren (61,2%). Daarnaast zien we een kleinere groep Sociale Dorpelingen en Budget-gedreven huurders. De huidige 70-80-jarigen hebben ook dit profiel. De groep huidige 60-70-jarigen in Noordoost Friesland is veel diverser, daar zien we zes typen ouderen.

Aantal huishoudens van 75 jaar en ouder, verdeeld over de levensstijltypen

- 1,5% Intellectuele cultuurliefhebbers
- 4,8% Creatieve milieuliefhebbers
- 6% Behoudende weldoeners
- 0% Actieve vijftigplussers
- 61,2% Betrokken senioren
- 16,7% Sociale dorpelingen
- 8% Budget gedreven huurders

Meer lezen over de typen ouderen? Klik hier! >

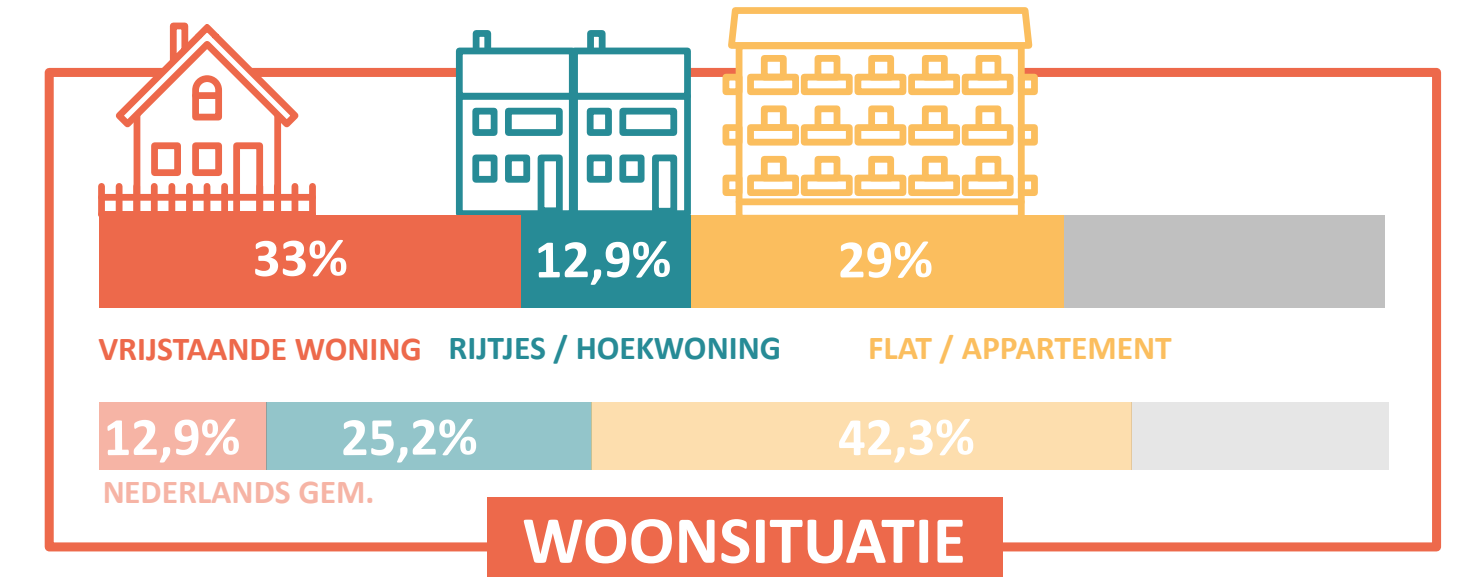
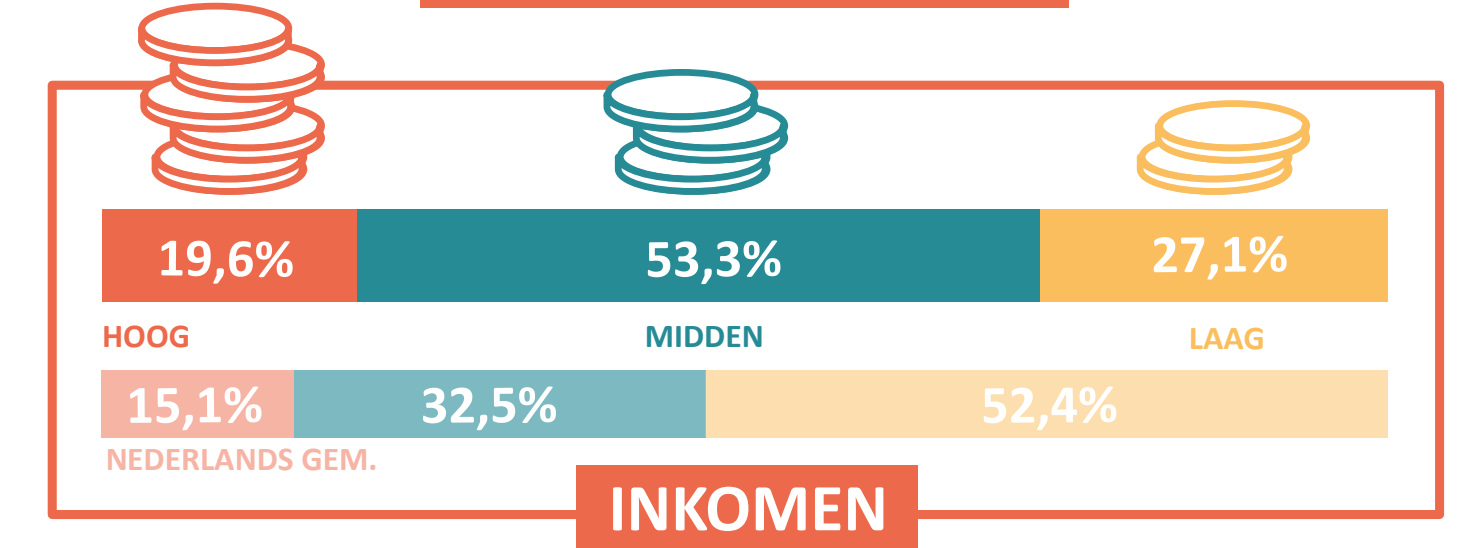
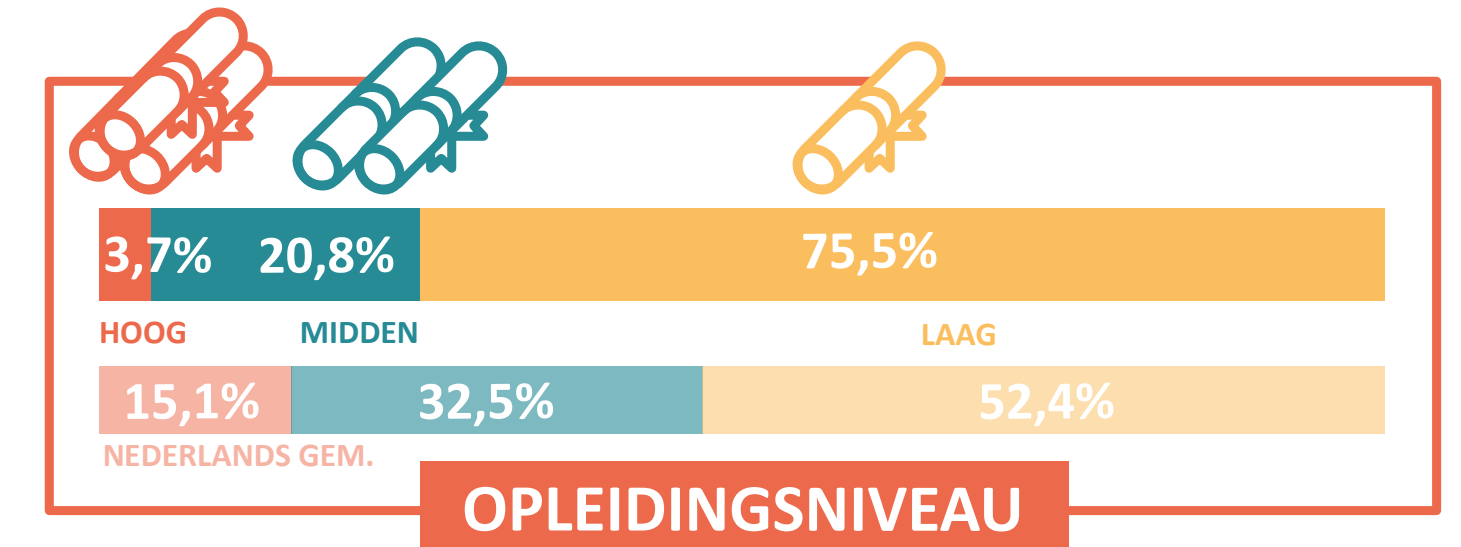

Regio
Noordoost
lijkt op regio
Zuidwest en
Zuidoost.

AANTALLEN OUDEREN

Noordoost Friesland telt 7.977 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ook zien we meer alleenstaande ouderen (56,8%) dan paren (43,2%).

In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijds- klassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOONKENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en veel vaker een laag inkomen. De ouderen van Noordoost Friesland wonen voornamelijk in een koopwoning (53%) en vaak in een vrijstaande woning (33%), appartement (29%) oftwee-onder-een-kapwoning (12,8%). Zo'n 13,1% van de ouderen woont in een woning bestempeld als 'seniorenwoning'.

4

ZUIDWEST FRIESLAND

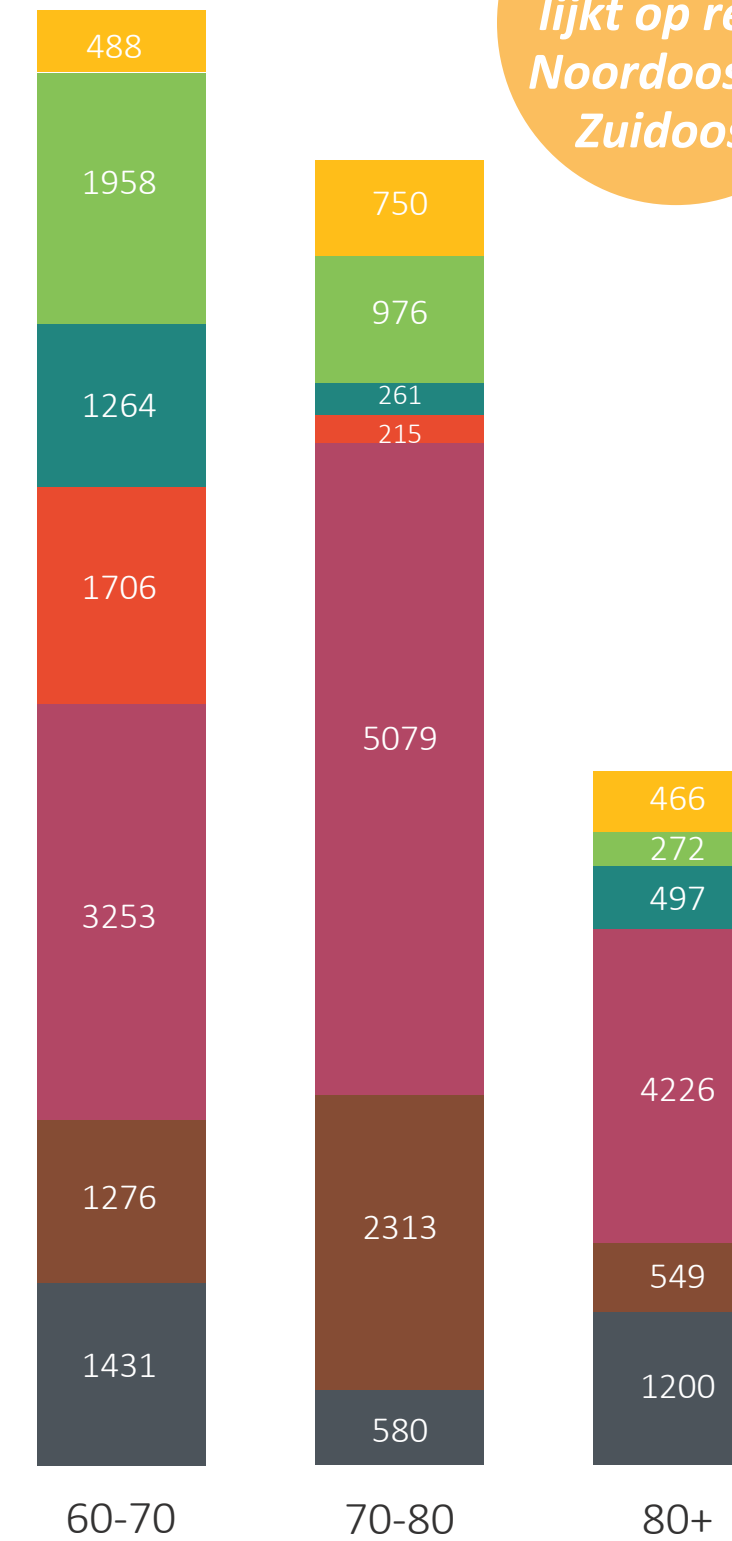
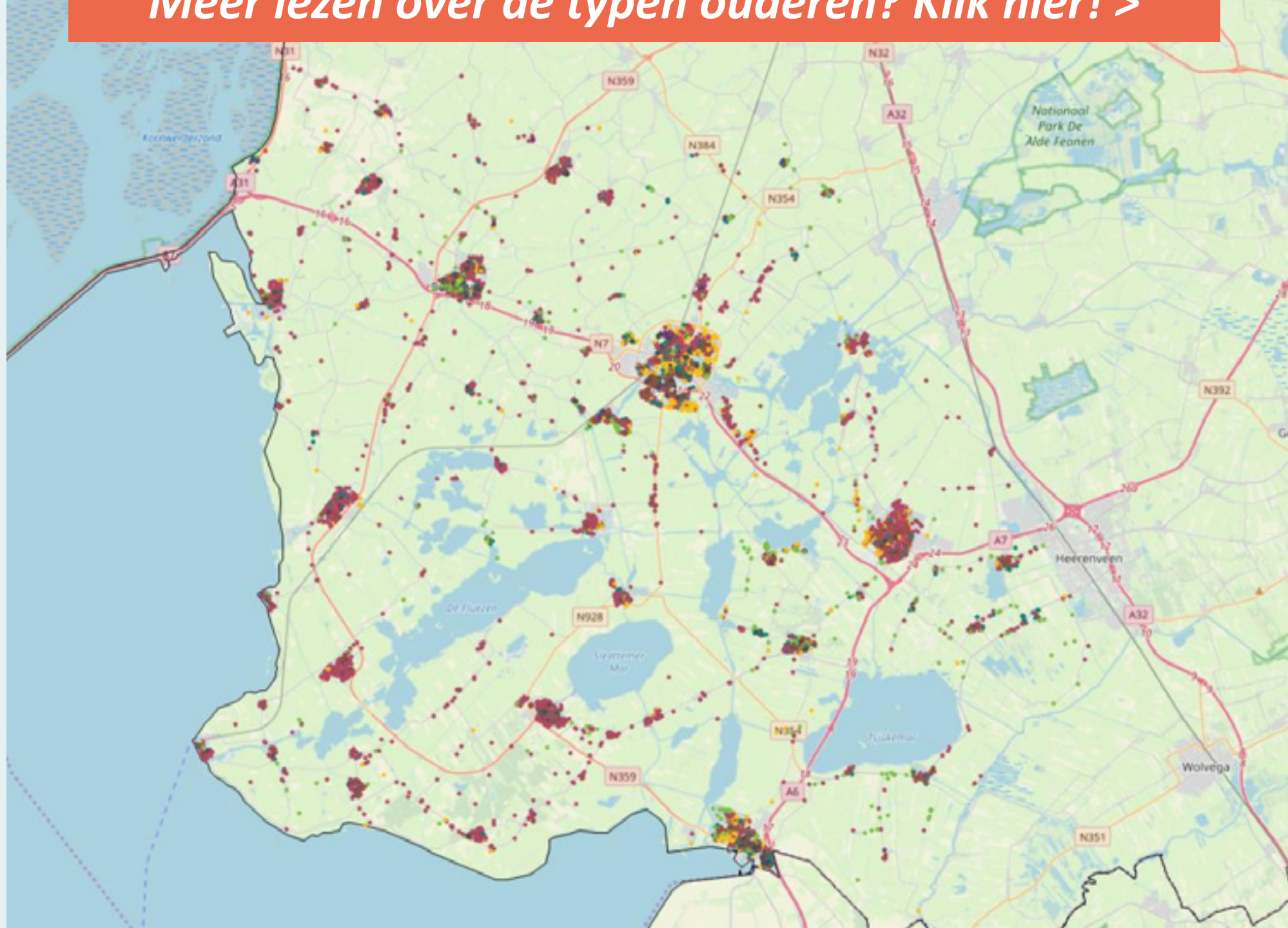
VOORAL VEEL BETROKKEN SENIOREN

Ongeveer de helft van de 75+'ers in Zuidwest Friesland heeft het profiel van de Betrokken Senioren (46,6%). Daarnaast zien we een kleinere groep Sociale Dorpelingen en Budgetgedreven huurders. De huidige 70-80-jarigen hebben ook dit profiel. De groep huidige 60-70-jarigen Zuidwest Friesland is meer divers, daar zien we zes typen ouderen.

Aantal huishoudens van 75 jaar en ouder, verdeeld over de levensstijltypen

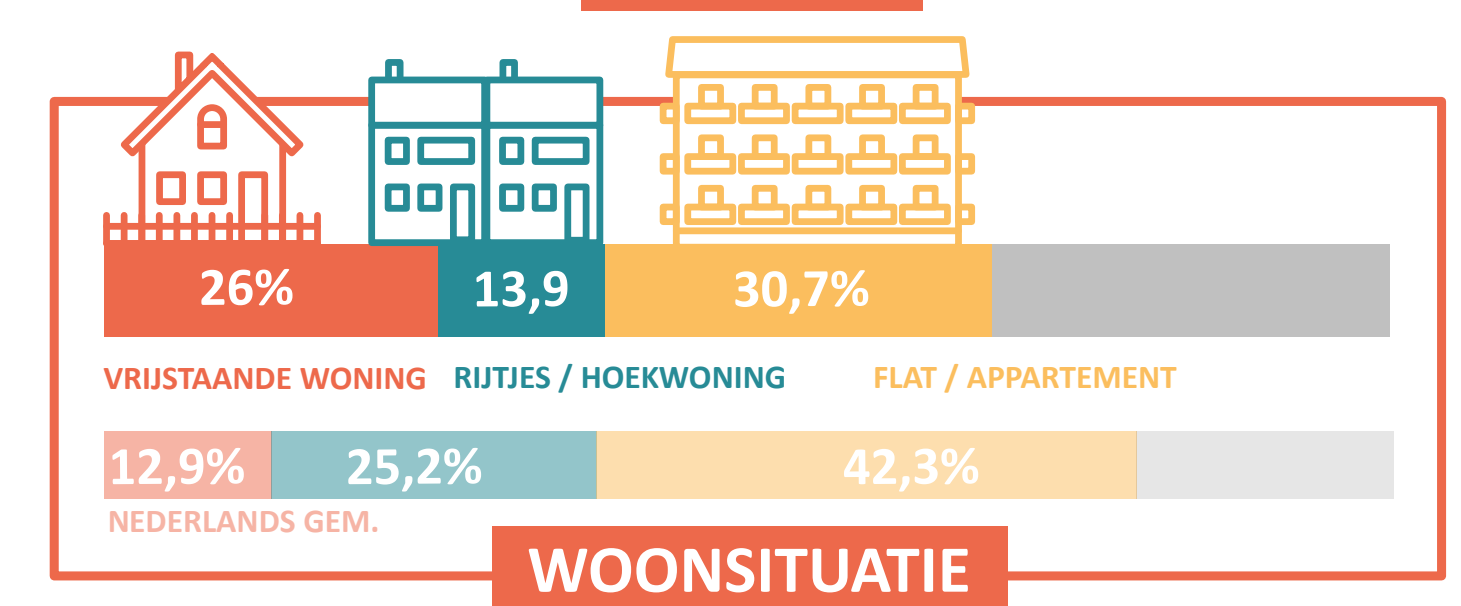
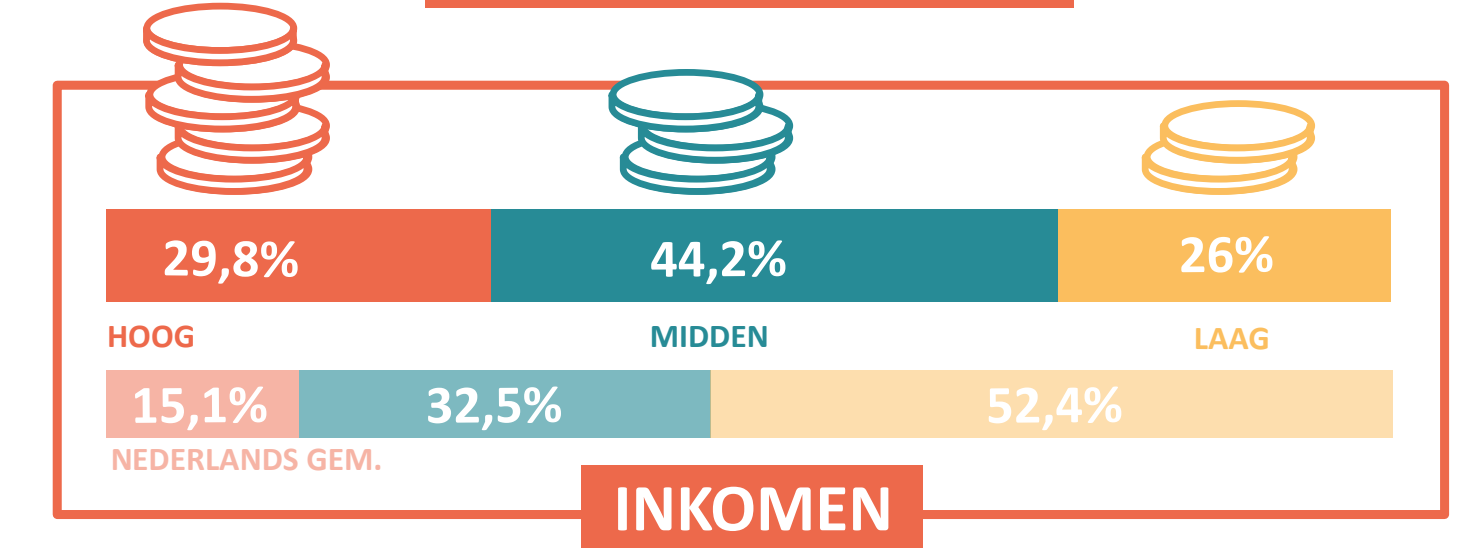
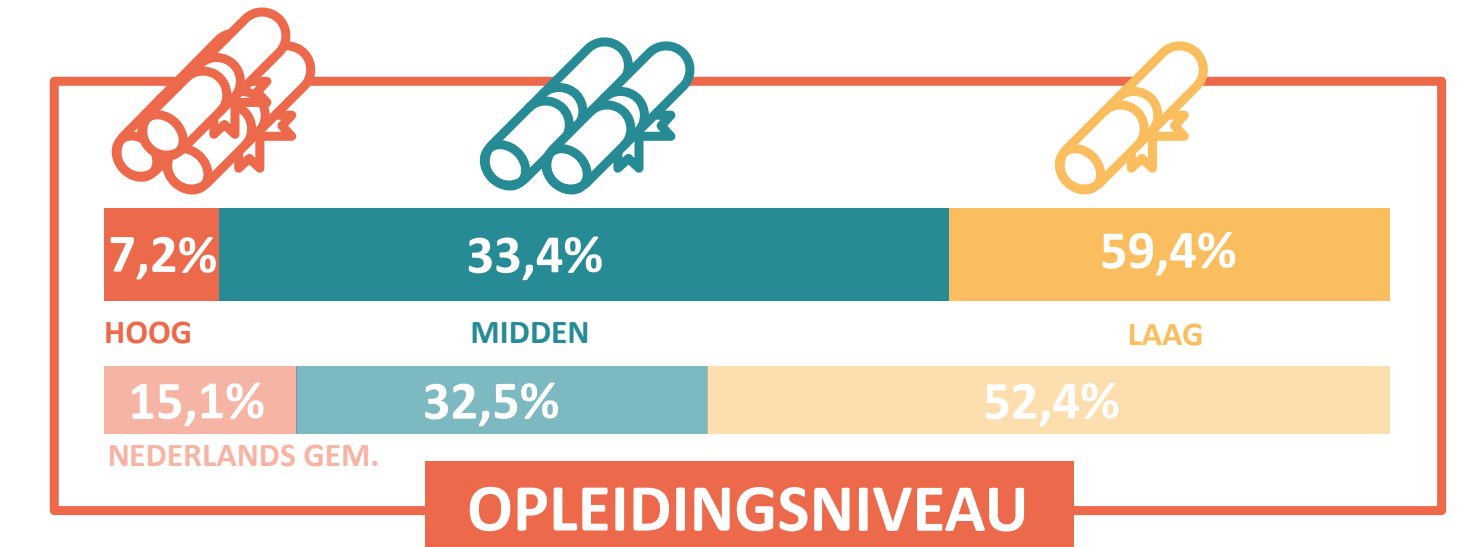
- 8,4% Intellectuele cultuurliefhebbers
- 46,6% Betrokken senioren
- 5,9% Creatieve milieuliefhebbers
- 16,2% Sociale dorpelingen
- 6,7% Behoudende weldoeners
- 15% Budget gedreven huurders
- 0,4% Actieve vijftigplussers

Meer lezen over de typen ouderen? Klik hier! >

AANTALLEN OUDEREN

Zuidwest Friesland telt 9.708 huishoudens van 75 jaar en ouder. Ook zien we meer alleenstaande ouderen (55,6%) dan paren (44,4%). In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijdsklassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOONKENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+'ers zijn deze ouderen vaker laag of gemiddeld opgeleid en veel hebben vaak een gemiddeld inkomen. De meeste Zuidwest Friese ouderen wonen in een koopwoning (53%) en vaker in een vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. Ook zien we dat een derde in een flat of appartement woont (30,7%). Zo'n 16,4% van de ouderen woont in een woning bestempeld als 'seniorenwoning'.

ZUIDOOST FRIESLAND

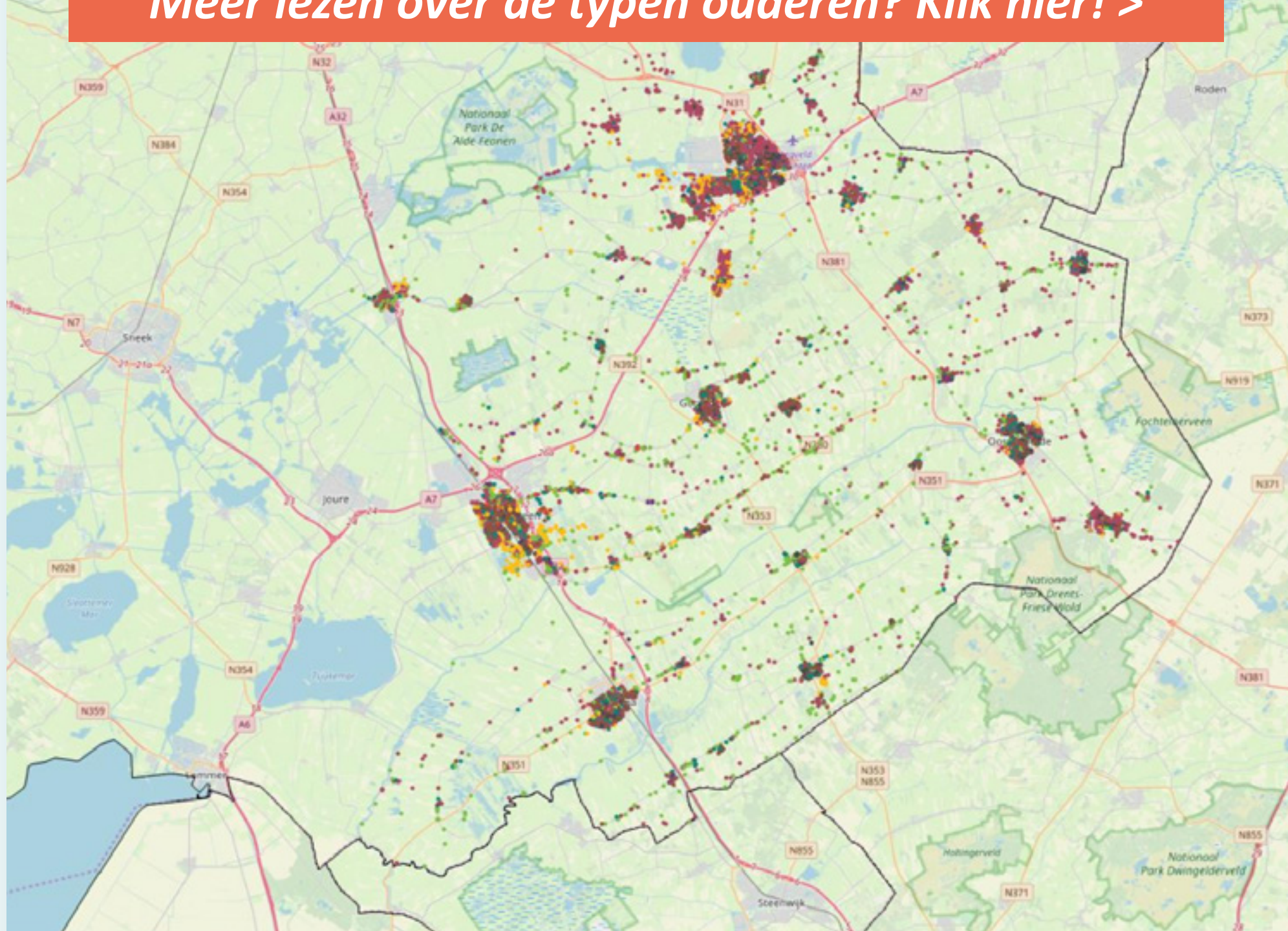
TOENAME AAN DIVERSITEIT IN OUDEREN

Ongeveer een derde van de 75+’ers in Zuidooost Friesland heeft het profiel van de Betrokken Senioren (36,5%). Daarnaast zien we een kleinere groep Sociale Dorpelingen en Budgetgedreven huurders. De huidige 70-80-jarigen hebben ook dit profiel. De groep huidige 60-70-jarigen Zuidwest Friesland is meer divers, daar zien we zes typen ouderen.

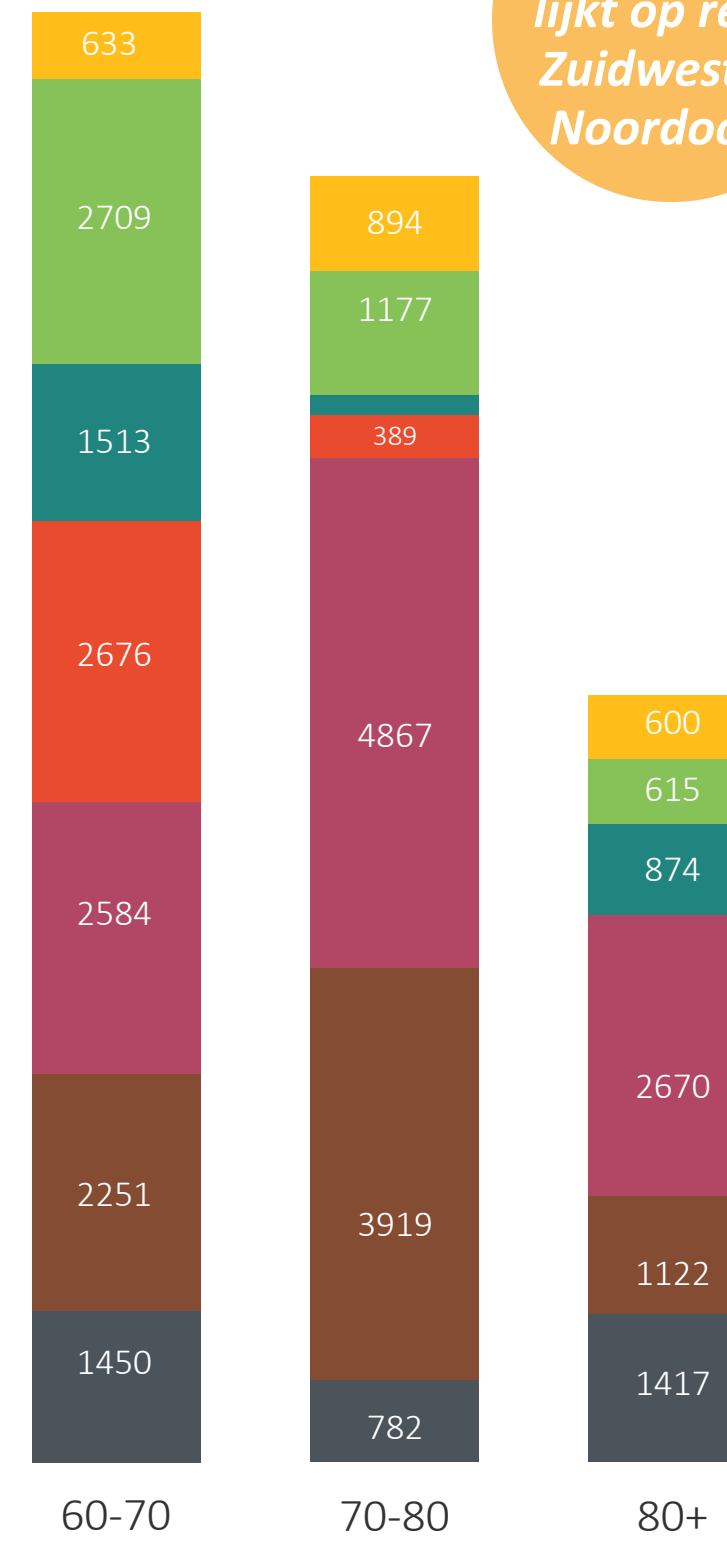
Aantal huishoudens van 75 jaar en ouder, verdeeld over de levensstijltypen

- 7,9% Intellectuele cultuurliefhebbers
- 9,2% Creatieve milieuliefhebbers
- 8,7% Behoudende weldoeners
- 0,6% Actieve vijftigplussers
- 36,5% Betrokken senioren
- 22,5% Sociale dorpelingen
- 13,9% Budget gedreven huurders

Meer lezen over de typen ouderen? Klik hier! >

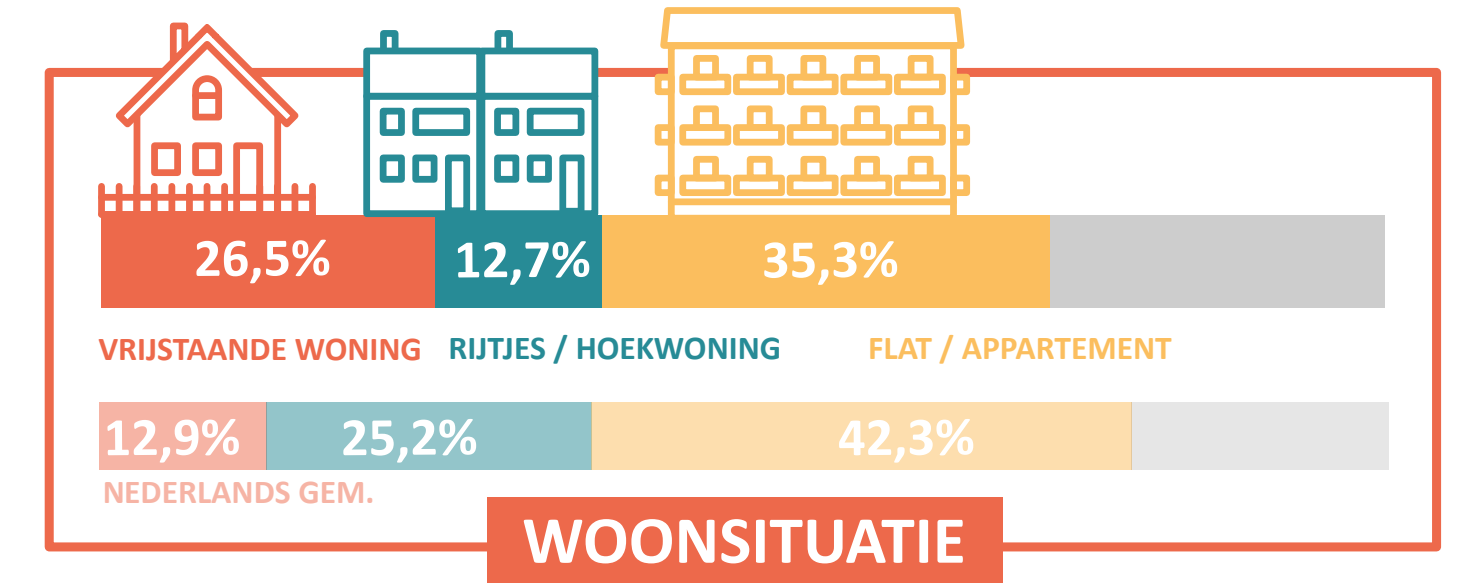
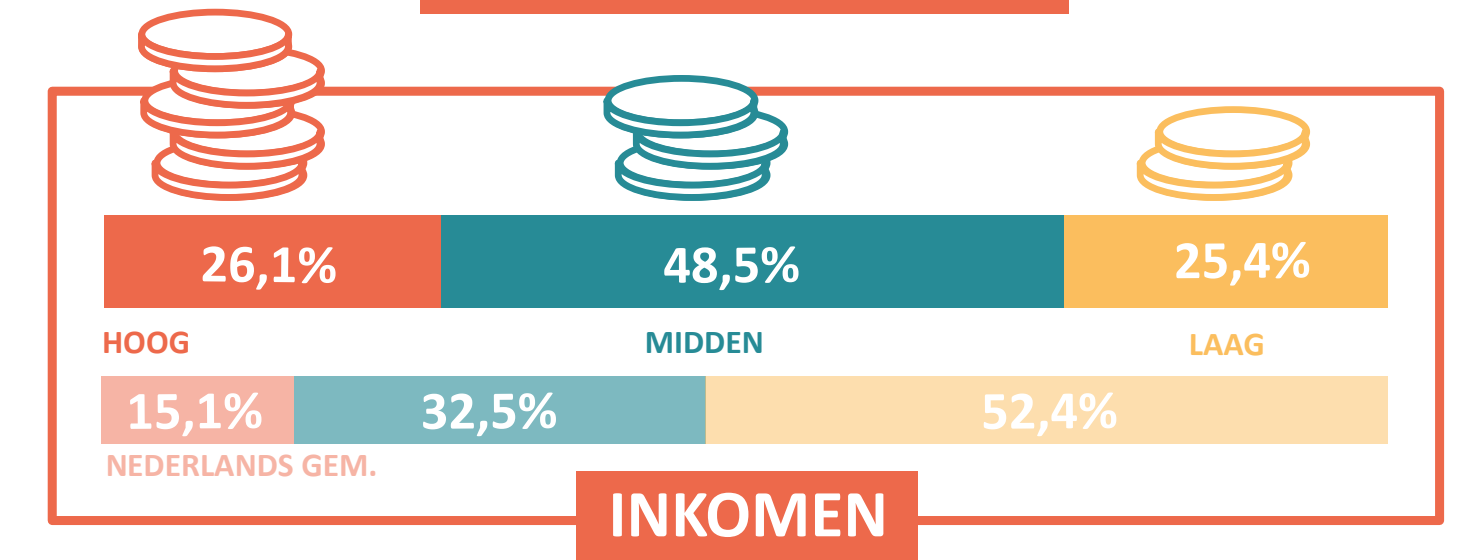
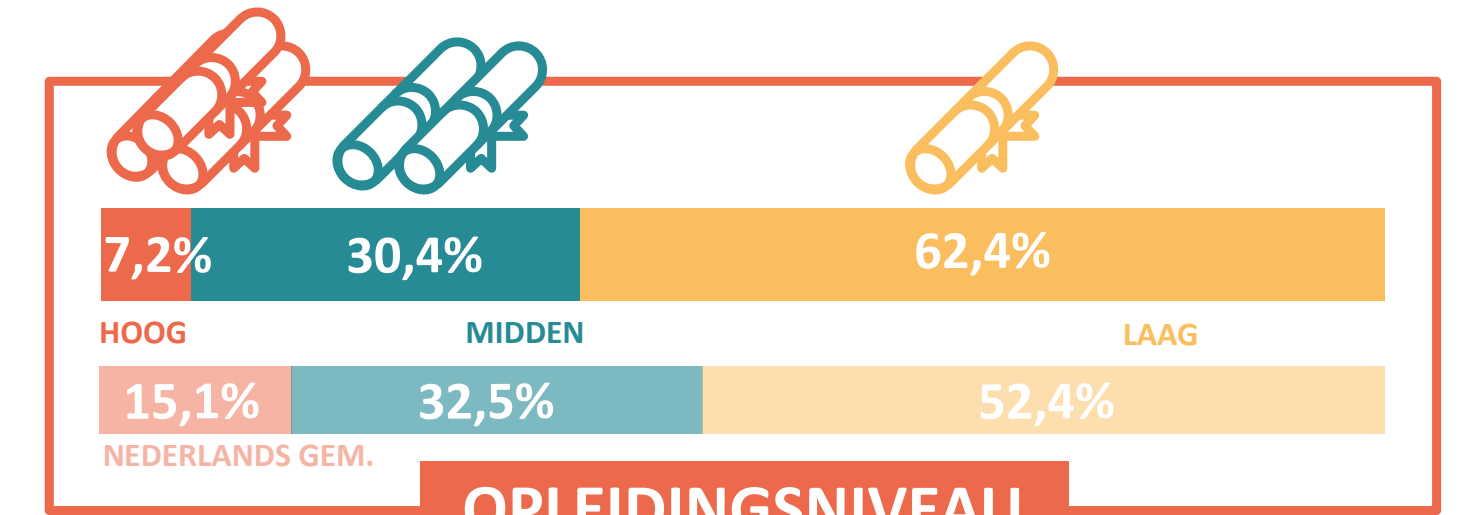

Regio
Zuidoost
lijkt op regio
Zuidwest en
Noordoost.

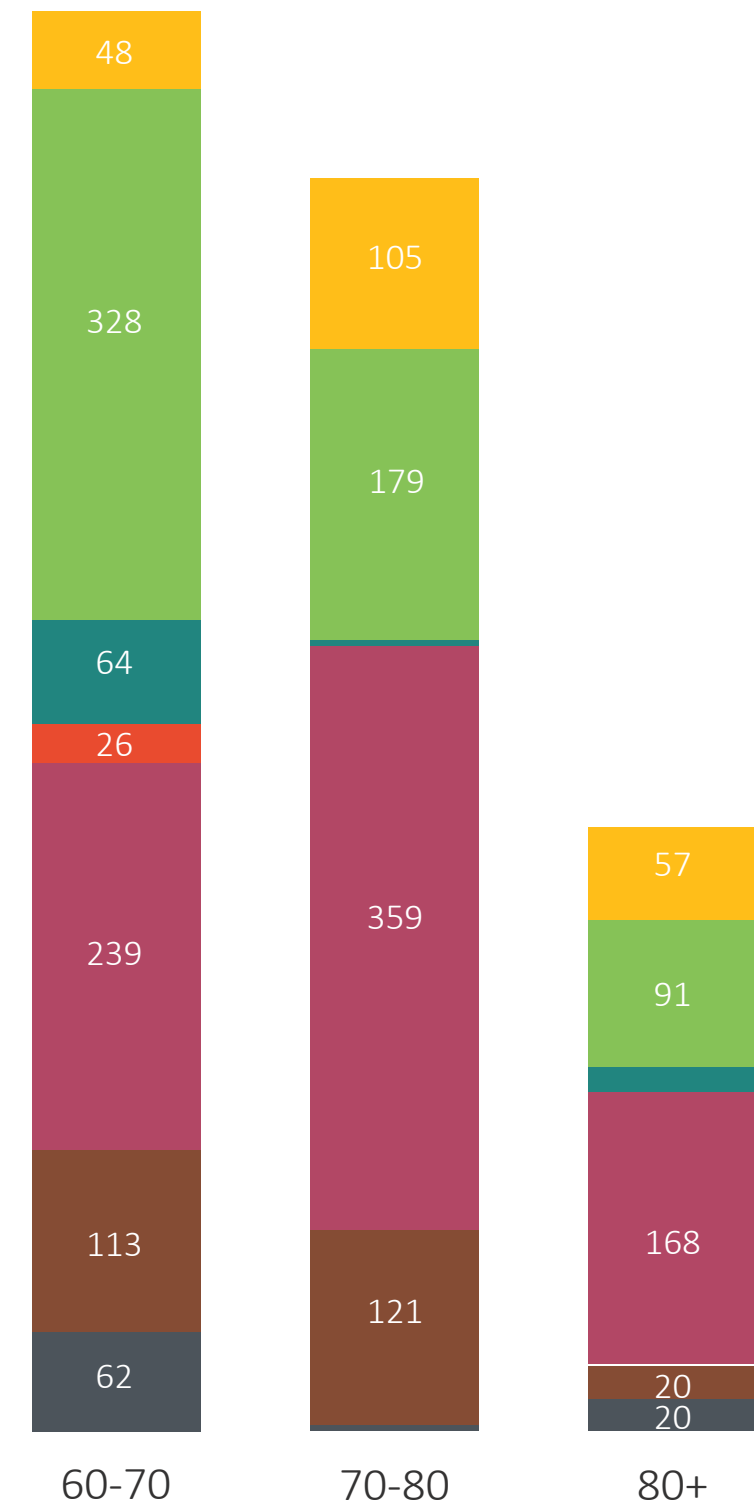
AANTALLEN OUDEREN

Zuidoost Friesland heeft van alle sub-regio’s de meeste 75+’ers namelijk 12.632 huishoudens. Ook zien we meer alleenstaande ouderen (57,3%) dan paren (42,7%). In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijdsklassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

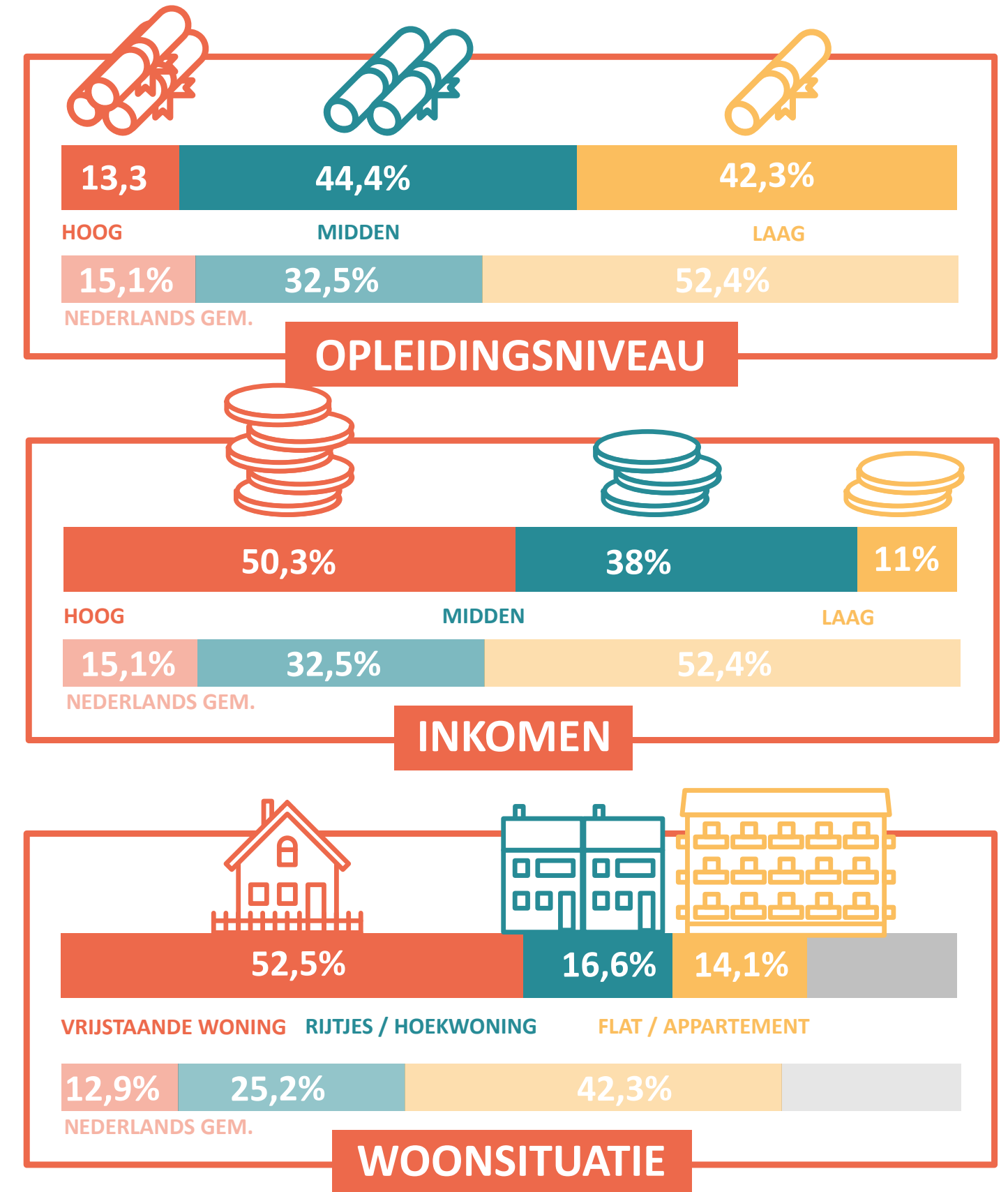
SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOONKENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+’ers zijn deze ouderen vaker laagopgeleid en veel hebben een gemiddeld inkomen. Ongeveer de helft (51%) heeft een koopwoning. De ouderen in Zuidooost Friesland wonen vaker in vrijstaande woning of twee-onder-een-kapwoning. Zo’n 11,8% van de ouderen woont in een woning bestempeld als ‘seniorenwoning’.

AANTALLEN OUDEREN

De Wadden tellen 676 huishoudens van 75+ en ouder. Ook zien we meer alleenstaanden (54,9%) dan paren (45,1%). In bovenstaande afbeelding zien we het aantal huishoudens in de leeftijdsklassen 60-70 jaar, 70-80 jaar en 80 jaar en ouder verdeeld over de verschillende levensstijlen.

52,5%

VRIJSTAANDE WONING

16,6%

RIJTJES / HOEKWONING

14,1%

FLAT / APPARTEMENT

12,9%

NEDERLANDS GEM.

25,2%

42,3%

WOONSITUATIE

SOCIO-DEMOGRAFISCHE EN WOONKENMERKEN

Ten opzichte van de Nederlandse 75+’ers zijn deze ouderen vaker gemiddeld opgeleid en veel hebben een gemiddeld inkomen of vaak hoog inkomen. Het grootste gedeelte van de ouderen woont in een koopwoning (70%) en vaker in een vrijstaande woning (52,5% of twee-onder-een-kapwoning (16,6%). Zo’n 8,4% van de ouderen woont in een woning bestempeld als ‘seniorenwoning’.

BRONNEN

Beleidsanalyse

Ontwikkelingen in de regio en het netwerk

- *Coalitieakkoorden, Wmo-beleidsplannen van gemeenten De Fryske Marren, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Noardeast-Fryslân en Smallingerland (2019).*
- *Bestuursakkoord Gedeputeerde Staten (2019).*

Deskresearch

Ontwikkelingen in onze samenleving

- *Megatrends en ontwikkelingen in de zorg, Weyond (2018).*
- *‘Zicht op de toekomst van de zorg, zicht op B’, Weyond (2018).*
- *Publicatie het Leven in Friesland, Fries Sociaal Planbureau (2019).*

Ontwikkelingen in de zorgvraag een arbeidsmarkt

- *SSFH Zicht op regionale capaciteit en arbeidsmarktvraagstukken huisartsenzorg (<https://www.ssfh.nl/werken-in/arbeidsmarkt-in-cijfers/regionale-cijfers/>)*

Ontwikkelingen in de populatie

- *Fries sociaal planbureau (Publicatie het Leven in Friesland <https://www.fsp.nl/leveninfryslan>)*
- *Gezondheid in gemeente en Wijken (RIVM)*

Big data

De ouderen van Friesland

- *Geohuishouden, EDM (2019).*
- *Geohuishouden Wonen, EDM (2019).*
- *Bevolking, leeftijd, huishoudens, ontwikkeling bevolking naar gemeenten CBS (2018).*

Zorgvraag

- *Gezondheid per wijk en buurt, RIVM (2016).*
- *Data cliënten en verzekerden, Zorgkantoor de Friesland (2019).*
- *Monitor Langdurige Zorg, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2017).*
- *Zorg in gemeenten, Vektis, Zorprismapubliek (2017).*
- *Bevolkingsontwikkeling en prognose, Fries Sociaal Planbureau (2019).*
- *Prognose zorgvraag: Bron, AZR Zorgkantoor Friesland en Primos bevolkingsprognose (2019)*

Arbeidsmarkt

- *Basisscenario arbeidsmarkt model zorggebruik: prognose 2017-2021, ZorgpleinNoord/Prismant (2018).*
- *Regionaal scenario arbeidsmarkt model zorggebruik: prognose 2017-2021, ZorgpleinNoord/Prismant (2018).*
- *Zicht op regionale capaciteit en arbeidsmarktvraagstukken huisartsenzorg, SSFH (2018)*

1

2

3

4

5

6

BRONNEN

Diepte-interviews

Wilfried Juurlink
Anneke Groenenberg
Anke Huizinga
Saskia van Opijnen
Atje Tadema
Johan Krul
Renate Kamphuis
Jan Maarten Nuijens
John van Arnhem
Jan Douwe de Jong
Leonard van den Pol
Inge Scholing
Patricia Bangma
Debby Nota
Cor Schaafsma
Erma Brouwers
Andrea Reidsma

Bestuur Alliade
Bestuur Lianté
Bestuur ZuidOostZorg
Bestuur Zorggroep Noorderbreedte
Bestuur Zorgcentrum Het Bildt
Bestuur Patyna
Bestuur Patyna
Bestuur Kwadrant Groep
Bestuur Zorggroep Hof en Hiem
Bestuur Interzorg Groep
(interim) Bestuur Leppehiem
Bestuur Leppehiem
Bestuur Zorggroep Sint Maarten
Directie Bos- en Meerzicht
Begeleider zorg Zienn
Directie Zuiderstee
Directeur zorg Valuas Zorggroep

Stads en dorpsinterviews

De ouderen van Friesland
• 45 interviews interviews met ouderen vanaf 60 jaar, Weyond (2019).

Visiesessies

- Vertegenwoordigers raden van bestuur VVT-organisaties
- Vertegenwoordigers cliëntenraden VVT-organisaties
- Vertegenwoordigers zorgprofessionals VVT-organisaties
- Vertegenwoordigers management teams VVT-organisaties

1

2

3

4

5

6

BRONNEN

Stakeholders en samenwerkingspartners

Alie Schokker	Directie Hogeschool NHL Stenden	Harriet Hollander	Accountmanager Zorgbelang Fryslan
Reinske Suierveld	Directie NHL Stenden Hogeschool	Klaus Boonstra	Management Seker & Sun
Jacoba Posthumus	Directie ROC Friese Poort	Joyce Theunissen	Waardigheid en Trots
Ida van Marion	Directie ROC Friesland college	Paulien van der Meulen	ZorgpleinNoord
Marcel Kuin	Bestuur Antonius Zorggroep	Wendy Koolhaas	ZorgpleinNoord
Sandra Timmermans	Bestuur Antonius Zorggroep	Bert Bokma	Directie Zorgkantoor de Friesland
Jan Martin Wijnsma	Directie/bestuur Tjongerschans Ziekenhuis Heerenveen	Steven Hofenk	Directie De Friesland
Cora Duijndam	Management Tjongerschans Ziekenhuis Heerenveen	Hammie Bosma	Provincie Fryslan
Bert Kleinlugtenbeld	Directie/bestuur Nij Smellinghe	Klaas Kuilman	Directie/bestuur Thuiszorg Het Friese Land
Martijn van de Werff	Directie Dokterswacht Fryslan/Dokterszorg Fryslan	Hanneke Zonderland	Wethouder Gemeente Weststellingwerf.
Margot Woolderink	Kwaliteitsadviseur Dokterswacht/Dokterszorg Fryslan	Margreet Jonker	Wethouder Gemeente Achtkarspelen.
Wiekie Gorter	Directie ROS Friesland	Andries Bouwman	Wethouder Gemeente Tytsjerksteradiel.
Rein Swart	Bestuur Accolade	Ellen Bruins Slot	Wethouder Gemeente Ameland
Mia Schaafsma	Directie Platform Geef	Sonja Toornstra	Medewerker sociaal domein Gemeente Ameland
Herma Kooke	Zorgcoordinator Zorgbelang Fryslan	Herwil van Gelder	Sr. Beleidsmedewerker Wethouder Gemeente

Weyond begeleidt organisaties, platforms en samenwerkende netwerken, bij het ontwikkelen van een toekomstbestendige én gedragen strategie, middels een verfrissend en inspirerend proces met overzichtelijke stappen.